

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αρ. ΤΦ/01/2017

[Ειδική έκδοση με διαγραφή εμπιστευτικών πληροφοριών]

Παραπομπή Κατάδικου για ιατρική περίθαλψη
στο Μέγαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ

28 Ιουνίου 2017

Παραπομπή Κατάδικου για ιατρική περίθαλψη στο Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ

A. Σκοπός του ελέγχου:

1. Στο πλαίσιο του νενομισμένου ελέγχου της Υπηρεσίας μας στο Τμήμα Φυλακών, περιήλθε στην αντίληψή λειτουργών μας η περίπτωση του κατάδικου [...], ο οποίος, ευθύς μετά την εισαγωγή του στις Κεντρικές Φυλακές επικαλέστηκε ιατρικά προβλήματα και αιτήθηκε, μέσω των δικηγόρων του, την μεταφορά του στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ για κράτηση και θεραπεία.

Λόγω του ότι η προτεινόμενη διευθέτηση συνεπάγεται σημαντικό κόστος στη Δημοκρατία, το οποίο, σύμφωνα με τους αρχικούς υπολογισμούς του Τμήματος Φυλακών, ανερχόταν σε €480.000 και επηρεάζει ουσιαδώς τη διαχείριση των πόρων του Τμήματος Φυλακών, περιλαμβανομένης της αξιοποίησης των δεσμοφυλάκων του Τμήματος, η Υπηρεσία μας αποφάσισε την άμεση εξέταση του θέματος.

2. Στη συνέχεια, και ενώ ο έλεγχός μας βρισκόταν σε εξέλιξη, ο Πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημοσίων Δαπανών (στο εξής «η Επιτροπή Ελέγχου»), με επιστολή του ημερ. 31.5.2017 ενημέρωσε τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας ότι μέλος της υπό αναφορά Επιτροπής ζήτησε την εγγραφή του θέματος «*Η απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για τη μετατροπή δωματίου Ιατρικού Κέντρου σε φυλακή, διαδικασίες που ακολουθήθηκαν από εμπλεκόμενους φορείς και κρατικά έξοδα που προκύπτουν από την εν λόγω απόφαση*», και του ζήτησε όπως προβεί σε έλεγχο των όσων αναφέρονται στη σχετική επιστολή του μέλους που ζήτησε την εγγραφή του θέματος, καθώς και του πραγματικού κόστους που προϋπολογίζεται να επωμισθεί το κράτος για τη φρούρηση και μετατροπή του χώρου σε φυλακή.

Λόγω της φύσης του θέματος που εξετάστηκε, η έκθεση περιλαμβάνει ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και για τον σκοπό αυτό έχει διαβαθμιστεί ως εμπιστευτική και δεν θα δημοσιευτεί. Θα σταλεί μόνο ως εμπιστευτικό έγγραφο στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας, στα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου, στους Γενικούς Διευθυντές των Υπουργείων Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης και Υγείας και στην Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών. Η Έκθεση θα δημοσιευτεί κατά την πάγια πρακτική της Υπηρεσίας μας αφού αφαιρεθεί από αυτή κάθε αναφορά σε ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

B. Πλαίσιο διεξαγωγής ελέγχων Ελεγκτικής Υπηρεσίας.

3.1 Το άρθρο 116 του Συντάγματος καθορίζει ότι «ο γενικός ελεγκτής βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού ελεγκτού ελέγχει εν ονόματι της Δημοκρατίας πάσαν πληρωμήν ή είσπραξιν και πάντα λογαριασμόν χρηματικών διαθεσίμων ή λοιπού ενεργητικού ή αναληφθεισών υπό της Δημοκρατίας ή διά λογαριασμόν αυτής υποχρεώσεων, του οποίου η διαχείρισις γίνεται υπό της Δημοκρατίας ή εν ονόματι αυτής, θεωρών και ελέγχων συνάμα πάντα τοιούτον λογαριασμόν.» Καθορίζει επίσης ότι «ο γενικός ελεγκτής βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού ελεγκτού ασκεί πάσαν ετέραν εξουσίαν και εκτελεί πάσαν ετέραν υπηρεσίαν ή καθήκον καθοριζόμενον ή ανατιθέμενον εις αυτόν διά νόμου.»

3.2 Ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στο Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.113(Ι)/2002) καθορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής έχει εξουσία και δύναται να διεξάγει διαχειριστικό έλεγχο σε Υπουργείο, ή τμήμα ή υπηρεσία του, σε οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, δήμο, κοινοτικό συμβούλιο ή σε άλλο ταμείο ή οργανισμό που ελέγχεται από αυτόν, για να διαπιστώσει αν οι πιο πάνω λειτουργούν και χρησιμοποιούν τους διαθέσιμους πόρους τους με οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο.

3.3 Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISAs) που εκδίδονται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAIs) που εκδίδει ο Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

4. Τα ISSAIs διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους (“financial audit”), τους ελέγχους συμμόρφωσης (“compliance audit”) και τους διαχειριστικούς ελέγχους (“performance audit”). Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά, και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά την κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του πιο παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

- ISSAI 100 - Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου για τον Δημόσιο Τομέα
- ISSAI 300 – Θεμελιώδεις Αρχές Διαχειριστικού Ελέγχου
- ISSAI 400 – Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου Συμμόρφωσης

4.1 Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προτύπου ISSAI 300, οι διαχειριστικοί έλεγχοι των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων περιλαμβάνουν την εξέταση προγραμμάτων, πράξεων, συστημάτων και διαδικασιών διαχείρισης, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον οι πόροι που διατίθενται χρησιμοποιούνται κατά τρόπο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό. Η αρχή της οικονομίας εξετάζει την ελαχιστοποίηση του κόστους των πόρων, η αρχή της αποδοτικότητας εξετάζει την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού αποτελέσματος από τους διαθέσιμους πόρους και η αρχή της αποτελεσματικότητας εξετάζει την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου. Το Πρότυπο αναφέρει επίσης ότι, για τον καθορισμό της σημαντικότητας στους ελέγχους αυτούς, ο ελεγκτής λαμβάνει επίσης υπόψη το τι είναι κοινωνικά ή πολιτικά σημαντικό, και όχι μόνο την οικονομική πτυχή. Όπως επί λέξει αναφέρεται **«in performance audit, materiality by monetary value may, but need not, be a primary concern. In defining materiality, the auditor should consider also what is socially or politically significant and bear in mind that this varies over time and depends on the perspective of the relevant users and responsible parties»**.

Οι έλεγχοι αυτοί, που εξετάζουν και την τήρηση των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και στο πλαίσιο τους αξιολογούνται διάφορες πτυχές της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων των εισροών (τα οικονομικά, ανθρώπινα, υλικά, οργανωτικά ή κανονιστικά μέσα που είναι αναγκαία για την υλοποίηση), των υλοποιήσεων (τα παραδοτέα), των αποτελεσμάτων (οι επιδράσεις στους άμεσους παραλήπτες ή αποδέκτες) και του αντίκτυπου (μακροπρόθεσμες αλλαγές στην κοινωνία).

4.2 Οι έλεγχοι συμμόρφωσης διέπονται από το Πρότυπο ISSAI 400 και μπορεί να διεξαχθούν ως ξεχωριστοί έλεγχοι ή ως μέρος ενός οικονομικού ή/και ενός διαχειριστικού ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στην αξιολόγηση του κατά πόσο οι ενέργειες του ελεγχόμενου συνάδουν με τις αρχές ή κανόνες που τον διέπουν. Οι αρχές και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις της νομοθεσίας, κανονισμών ή συμφωνιών, ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημοσίων αξιωματούχων. Σύμφωνα με το Πρότυπο, αν ο έλεγχος συμμόρφωσης διενεργείται ως μέρος διαχειριστικού ελέγχου, τότε η συμμόρφωση με τις καθορισμένες αρχές και κανόνες θεωρείται μία από τις παραμέτρους της οικονομίας, απόδοσης και αποτελεσματικότητας, εφόσον η μη συμμόρφωση μπορεί να επιφέρει (ή να αιτιολογήσει) τη μη επίτευξη των ελεγχόμενων στόχων.

4.3 Η λήψη των απαραίτητων για την παρούσα έρευνα στοιχείων έγινε στη βάση των προνοιών του άρθρου 116 του Συντάγματος το οποίο καθορίζει ότι ο Γενικός Ελεγκτής «έχει το δικαίωμα της επιθεωρήσεως απάντων των σχετικών προς τοιούτους λογαριασμούς βιβλίων, αρχείων και καταστάσεων και των τόπων ένθα φυλάσσεται το περί ού ο λόγος ενεργητικών.» Ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος επίσης παρέχει σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του.

4.4 Η 66η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ ενέκρινε τον Δεκέμβριο του 2011 το Ψήφισμα A/66/209 «Η προώθηση της αποτελεσματικότητας, του απολογισμού, της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας της δημόσιας διοίκησης μέσω της ενίσχυσης των Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων». Το πιο πάνω ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ αποτελεί την κατάληξη των προσπαθειών του INTOSAI να ενισχύσει τη θέση των Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων, με επίσημη αναγνώριση από τα Ηνωμένα Έθνη της Διακήρυξης της Λίμα του INTOSAI, επί των Κατευθυντηρίων Γραμμών για τις Αρχές που διέπουν τον Έλεγχο και της Διακήρυξης του Μεξικού, για την ανεξαρτησία των Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων.

Η Διακήρυξη του Μεξικού αποτελεί ουσιαστικά το Πρότυπο ISSAI 10, στο οποίο καθορίζονται οι ακόλουθες θεμελιώδεις αρχές ανεξαρτησίας των ΑΕΙ:

«Core principles on SAI Independence are the following:

- 1. The existence of an appropriate and effective constitutional/statutory/legal framework and the de facto application provisions of this framework*
- 2. The independence of SAI heads and members of collegial institutions, including security of tenure and legal immunity in the normal discharge of their duties*

3. *A sufficiently broad mandate and full discretion, in the discharge of SAI functions*

4. Unrestricted access to information

5. *The rights and obligation to report on their work*

6. *The freedom to decide the content and timing of audit reports and to publish and disseminate them*

7. *The existence of effective follow-up mechanisms on SAI recommendations*

8. *Financial and managerial/administrative autonomy and the availability of appropriate human, material and monetary resources»*

Γ. Κριτήρια ελέγχου.

5. Για τον έλεγχο συμμόρφωσης χρησιμοποιήθηκαν ως αρχές και κανόνες τα ακόλουθα:

- i. Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας
- ii. Ο περί Φυλακών Νόμος (Ν.62(Ι)/96)
- iii. Οι περί Φυλακών (Γενικοί) Κανονισμοί (Κ.Δ.Π 121/97)
- iv. Ο περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.38(Ι)/2014)
- v. Ο περί Γενικών Αρχών Διοικητικού Δικαίου Νόμος (Ν.158(Ι)/1999)
- vi. Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. Α930/2014 και ημερ. 30.7.2014

5.1 Στο Σύνταγμα σχετικό είναι το άρθρο 28 το οποίο καθορίζει ότι:

Άρθρο 28

1. Πάντες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου, της διοικήσεως και της δικαιοσύνης και δικαιούνται να τύχωσι ίσης προστασίας και μεταχειρίσεως.

2. Έκαστος απολαύει πάντων των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των προβλεπομένων υπό του Συντάγματος άνευ ουδεμιάς δυσμενούς διακρίσεως αμέσου ή εμμέσου εις βάρος οιοδήποτε ατόμου ένεκα της κοινότητας, της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, της γλώσσης, του φύλου, των πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, της εθνικής ή κοινωνικής καταγωγής, της γεννήσεως, του πλούτου, της κοινωνικής τάξεως αυτού ή ένεκα οιοδήποτε άλλου λόγου, εκτός εάν διά ρητής διατάξεως του Συντάγματος ορίζεται το αντίθετον.

Άρθρο 53

4. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος της Δημοκρατίας μειώνουσιν, αναστέλλουσιν ή μετατρέπουσιν οιαδήποτε ποινήν επιβληθείσαν υπό οιοδήποτε δικαστηρίου εν τη Δημοκρατία κατόπιν συμφώνου γνώμης του γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας και του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας.

Άρθρο 113

Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας, βοηθούμενος υπό του βοηθού γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας είναι ο νομικός σύμβουλος της Δημοκρατίας, του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Αντιπροέδρου της Δημοκρατίας, του Υπουργικού Συμβουλίου και των υπουργών.

5.2 Στον περί Φυλακών Νόμο σχετικά είναι τα ακόλουθα:

«ιατρικός λειτουργός» σημαίνει τον ιατρικό λειτουργό ο οποίος ορίζεται από το Υπουργείο Υγείας, για να υπηρετεί στις Φυλακές.

«φυλακές» σημαίνει κτίρια και υποστατικά τα οποία καθιδρύνονται και εγκρίνονται ως Φυλακές δυνάμει του άρθρου 3.

Εγκαθίδρυση Φυλακών

3. Καθιδρύνονται στη Δημοκρατία ως φυλακές **κτίρια και υποστατικά**, τα οποία εγκρίνονται από τον Υπουργό με γνωστοποίηση που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, με σκοπό την κράτηση καταδίκων ή άλλων προσώπων κατόπιν διαταγής του Δικαστηρίου ή άλλης νόμιμης εξουσιοδότησης.

Βασικές αρχές κράτησης

7.—(1) Απαγορεύεται κάθε δυσμενής διάκριση σε βάρος οποιουδήποτε κρατουμένου ένεκα της φυλής, του χρώματος, του φύλου, της γλώσσας, της θρησκείας, των πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων του, της εθνικής ή κοινωνικής του καταγωγής ή τάξης, της περιουσίας, του τόπου γέννησης του ή οποιουδήποτε άλλου λόγου.

(2) Η υποβολή κρατουμένου σε οποιαδήποτε ιατρικά ή επιστημονικά πειράματα απαγορεύεται.

(3) Η στέρηση της ελευθερίας του κρατουμένου λαμβάνει χώρα υπό συνθήκες που διασφαλίζουν το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

(4) Η εκπαίδευση, η επαγγελματική εξάσκηση και η μεταχείριση των κρατουμένων σκοπό έχουν να τους ενθαρρύνουν και να τους βοηθήσουν να διάγουν έντιμο βίο και να γίνουν χρήσιμα άτομα. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται στις Φυλακές όλα τα αρμόζοντα και διαθέσιμα θεραπευτικά, εκπαιδευτικά, πνευματικά και άλλα μέσα, των οποίων η εφαρμογή επιδιώκεται ανάλογα με τις ατομικές ανάγκες κάθε κρατουμένου.

Μεταφορά κρατουμένου εκτός των Φυλακών

15. Ο Διευθυντής έχει στις ακόλουθες περιπτώσεις την εξουσία να επιτρέπει τη μεταφορά κρατουμένου με κατάλληλη συνοδεία, εκτός των Φυλακών:

(α) Για την ιατροφαρμακευτική του περίθαλψη σε νοσοκομείο ή ιδιωτική κλινική ή ιατρείο **με τη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου ιατρικού λειτουργού**, εκτός αν πρόκειται για περιστατικό επείγουσας φύσης, οπότε η μεταφορά του δύναται να επιτραπεί από το Διευθυντή ή τον επί καθηκοντι αξιωματικό των Φυλακών,

Διεύθυνση Φυλακών

18. Ο Διευθυντής προϊσταται όλων των υπηρεσιών των Φυλακών και υπό την εποπτεία του Υπουργού είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο, την επίβλεψη και γενικά τη διοίκηση των Φυλακών.

19.—(1) Ο Διευθυντής είναι υπεύθυνος για την ομαλή λειτουργία των φυλακών και αρμόδιος για την εκδίκαση και επιβολή ποινών για πειθαρχικά παραπτώματα που διαπράττονται από τους κρατουμένους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου και των δυνάμει αυτού εκδιδόμενων Κανονισμών.

(2) Ο Διευθυντής είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια στις φυλακές, μεριμνά για την τήρηση της πειθαρχίας και της τάξης, ορίζει τα καθήκοντα του προσωπικού, είναι αρμόδιος για την ενεργοποίηση της διαδικασίας εκδίκασης των πειθαρχικών παραπτώματων που διαπράττονται από μέλη του προσωπικού των Φυλακών, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Νόμου και των Κανονισμών που εκδίδονται δυνάμει αυτού, **κατευθύνει τον τρόπο μεταχείρισης των κρατουμένων και εκδίδει για τους σκοπούς αυτούς, καθώς και για κάθε άλλη δραστηριότητα στις Φυλακές, τις απαιτούμενες διαταγές και οδηγίες.**

Επιτροπή Κατάταξης

21Α.-(1) Ιδρύεται Επιτροπή Κατάταξης η οποία αποτελείται από το Διευθυντή, τους Λειτουργούς Φυλακών, το Δάσκαλο των Φυλακών, τον Κοινωνικό Λειτουργό και τον Ψυχολόγο των Φυλακών.

(2) **Η Επιτροπή Κατάταξης είναι αρμόδια** για την αξιολόγηση των κρατουμένων, **την τοποθέτησή τους στην ανάλογη πτέρυγα διαμονής**, την ανάθεση σ' αυτούς της κατάλληλης εργασίας, την ένταξη κρατουμένων στην Ανοιχτή Φυλακή, την εφαρμογή του μέτρου του κατ' οίκον περιορισμού, την παροχή σ' αυτούς αδειών εξόδου και γενικά για την υποβοήθηση του Διευθυντή στη διαμόρφωση και εφαρμογή της όλης μεταχείρισης των κρατουμένων.

(3) Η Επιτροπή Κατάταξης βρίσκεται σε απαρτία όταν παρευρίσκονται τουλάχιστο πέντε μέλη της.

5.3 Οι πιο κάτω διατάξεις των περί Φυλακών (Γενικών) Κανονισμών (Κ.Δ.Π 121/97) είναι σχετικές:

25. Κάθε κρατούμενος μετά την εισαγωγή του στις Φυλακές βρίσκεται υπό τη νόμιμη κράτηση του Διευθυντή. Θεωρείται επίσης ότι βρίσκεται κάτω υπό τη νόμιμη κράτηση του Διευθυντή και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο κρατούμενος μεταφέρεται ή βρίσκεται για οποιοδήποτε λόγο εκτός των Φυλακών, είτε κατόπιν άδειας του Διευθυντή, είτε κατόπιν οποιασδήποτε άλλης νόμιμης εξουσιοδότησης.

62. Στις Φυλακές προσφέρονται ιατρικές υπηρεσίες, οι οποίες αποτελούν επέκταση των Ιατρικών Υπηρεσιών της Δημοκρατίας και περιλαμβάνουν όλες τις ειδικότητες ιατρικών υπηρεσιών.

63. Στις Φυλακές προσφέρει τις υπηρεσίες του, σε καθημερινή βάση, τουλάχιστον ένας γενικός παθολόγος (ο οποίος θα αναφέρεται ως "ιατρικός λειτουργός") που ορίζεται από το Υπουργείο Υγείας και έχει καθήκον—

(α) Να εξετάζει τους κρατουμένους και να φροντίζει για τον έλεγχο της σωματικής και ψυχικής τους υγείας.

(β) Να καθορίζει τη θεραπευτική αγωγή των κρατουμένων και να ελέγχει την ακριβή τήρηση της.

(γ) **Να γνωματεύει για την εισαγωγή των ασθενών κρατουμένων σε νοσηλευτικό ίδρυμα ή σε αναρρωτήριο ή την παραπομπή τους σε ειδικό γιατρό.**

69. Κρατούμενοι οι οποίοι έχουν ανάγκη ειδικής θεραπευτικής αγωγής η οποία δεν μπορεί να προσφερθεί μέσα στις Φυλακές παραπέμπονται σε κυβερνητικό νοσηλευτικό ίδρυμα ή σε ειδικό κυβερνητικό γιατρό εκτός των Φυλακών.

70. **Η παραπομπή κρατουμένου σε κυβερνητικό νοσοκομείο ή σε κυβερνητικό νοσηλευτικό ίδρυμα ή σε ειδικό κυβερνητικό γιατρό για εξέταση, θεραπεία ή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, διενεργείται ύστερα από έκθεση του ιατρικού λειτουργού στην οποία αιτιολογείται λεπτομερώς η αναγκαιότητα της παραπομπής. Η έκθεση του ιατρικού λειτουργού συνοδεύει τον παραπεμπόμενο.**

71.(1) Κάθε κρατούμενος μπορεί να ζητήσει να εξεταστεί από γιατρό της δικής του επιλογής. Η εξέταση γίνεται με την έγκριση και την παρουσία του ιατρικού λειτουργού κατά τις ώρες της υπηρεσίας του στο χώρο των φυλακών, σύμφωνα με τους κανόνες της ιατρικής δεοντολογίας.

71.(2) Σε περίπτωση που η εξέταση του κρατουμένου δεν μπορεί να γίνει μέσα στις Φυλακές, ο ιατρικός λειτουργός παραπέμπει τον κρατούμενο για εξέταση στο ιατρείο ή στην κλινική του ιδιωτικού γιατρού, ενώ ο ιδιωτικός γιατρός υποχρεούται να υποβάλει πλήρη έκθεση στον ιατρικό λειτουργό των Φυλακών για την κατάσταση της υγείας του κρατουμένου:

Νοείται ότι σε μια τέτοια περίπτωση ο ιδιώτης γιατρός ασκεί το ρόλο του συμβούλου γιατρού, την ευθύνη όμως της παρακολούθησης και θεραπείας του ασθενούς κρατουμένου φέρει ο ιατρικός λειτουργός.

72.(1) «Σε περίπτωση που η αναγκαία θεραπευτική αγωγή του κρατουμένου δεν μπορεί να προσφερθεί από τις κυβερνητικές ιατρικές υπηρεσίες, ο ιατρικός λειτουργός μπορεί να παραπέμψει τον κρατούμενο σε ιδιωτική κλινική ύστερα από σχετική έγκριση του Διευθυντή και σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από αυτόν σε κάθε περίπτωση.»

72.(2) «Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ο ιατρικός λειτουργός, ύστερα από έγκριση του Διευθυντή μπορεί να παραπέμψει ασθενή κρατούμενο σε ιδιωτική κλινική, κατόπιν επιθυμίας του ίδιου του κρατουμένου νοουμένου ότι τα ιατρικά έξοδα θα βαρύνουν τον ίδιο. **Η ιδιωτική Κλινική θα πρέπει να ευρίσκεται μέσα στα όρια της ευρύτερης αστικής περιοχής της Λευκωσίας, να μην υπάρχουν σοβαροί λόγοι ασφάλειας για τους οποίους να μην ενδείκνυται η μεταφορά του κρατουμένου σε ιδιωτική κλινική και να υπάρχει διαθέσιμο το αναγκαίο προσωπικό για τη φύλαξη του κρατουμένου στο χώρο νοσηλείας του.**»

5.4 Στον περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο σχετικό είναι το άρθρο 7 το οποίο προβλέπει τα ακόλουθα:

7. (1) Οι ελέγχοντες λειτουργοί και/ή οι εξουσιοδοτούμενοι από αυτούς υπάλληλοι, μεταξύ άλλων-

(α) έχουν την ευθύνη υλοποίησης του οικείου προϋπολογισμού στη βάση των αρχών της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης, η οποία περιλαμβάνει την -

(i) Αρχή της Οικονομίας·

(ii) Αρχή της Αποδοτικότητας·

(iii) Αρχή της Αποτελεσματικότητας·

5.5 Στον περί Γενικών Αρχών Διοικητικού Δικαίου Νόμο σχετικά είναι τα ακόλουθα άρθρα:

Νόμιμη υπόσταση του οργάνου.

15. Βασική προϋπόθεση για να είναι μία διοικητική πράξη έγκυρη είναι η νόμιμη υπόσταση του οργάνου που την εκδίδει.

Αρμοδιότητα οργάνου.

17.-(1) Το διοικητικό όργανο που εκδίδει μια πράξη πρέπει να είναι αρμόδιο καθ' ύλην κατά τόπο και κατά χρόνο.

(2) Η αρμοδιότητα ενός διοικητικού οργάνου καθορίζεται από το Σύνταγμα ή από το νόμο ή από κανονιστική ή διοικητική πράξη που εκδίδεται κατ' εξουσιοδότηση νόμου.

(3) Η παρανομία μιας πράξης που έχει εκδοθεί από αναρμόδιο όργανο δε θεραπεύεται, έστω και αν την πράξη αυτή εγκρίνει μεταγενέστερα το αρμόδιο όργανο.

(4) Όταν ο νόμος αναθέτει την άσκηση μιας εξουσίας σε ένα όργανο, το όργανο αυτό δεν μπορεί να μεταβιβάσει ολικά ή μερικά την εξουσία του αυτή σε άλλο όργανο, χωρίς να υπάρχει ρητή διάταξη του νόμου που να το επιτρέπει.

(6) Η διοικητική αρμοδιότητα πρέπει να ασκείται από το όργανο στο οποίο έχει ανατεθεί από το νόμο.

Ιεραρχικός έλεγχος.

18.— (2) Το ιεραρχικά προϊστάμενο όργανο μπορεί πάντα να ασκεί έλεγχο νομιμότητας των πράξεων του υφιστάμενού του οργάνου.

(3) Ο έλεγχος νομιμότητας αφορά την τήρηση των επιταγών του δικαίου, είτε αυτές περιέχονται στο Σύνταγμα, στους νόμους, στις κανονιστικές ή διοικητικές πράξεις είτε επιτάσσονται από τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου.

(4) Το ιεραρχικά προϊστάμενο όργανο δεν έχει εξουσία να ακυρώσει ή να μεταρρυθμίσει για λόγους ουσιαστικούς τις πράξεις του υφιστάμενού του οργάνου, όταν ο νόμος ανέθεσε αποκλειστικά στο υφιστάμενο όργανο την άσκηση της σχετικής αρμοδιότητας.

Συγκρότηση συλλογικού οργάνου.

20.(1) Για να είναι νόμιμο ένα συλλογικό όργανο πρέπει να είναι συγκροτημένο από όλα τα πρόσωπα που καθορίζει ο νόμος.

Σύνθεση και συνεδρίες συλλογικού οργάνου.

21.(1) Το συλλογικό διοικητικό όργανο πρέπει να συνεδριάζει με νόμιμη σύνθεση. Δεν είναι νόμιμα συντεθειμένο, αν στη συνεδρίασή του παρίσταται πρόσωπο που δεν είναι εξουσιοδοτημένο από το νόμο, έστω και αν δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία, εκτός αν πρόκειται για υπάλληλο που είναι αρμόδιος για την τήρηση των πρακτικών.

Αλλαγή στη σύνθεση.

22. Η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης για ορισμένο θέμα πρέπει να διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου. Αν η διαδικασία παρατείνεται σε περισσότερες συνεδρίες και η σύνθεση του οργάνου μετά την πρώτη συνεδρία αλλάξει με τη συμμετοχή μελών που ήταν απόντα στις προηγούμενες συνεδρίες, το συλλογικό όργανο δεν μπορεί να λάβει έγκυρη απόφαση στην τελευταία συνεδρία, εκτός αν στη συνεδρία αυτή επαναληφθεί από την αρχή η διαδικασία και η συζήτηση που προηγήθηκε. Αυτό δεν απαιτείται, όταν πρόκειται για απουσία από συνεδρία που ασχολήθηκε με προκαταρκτικά θέματα ή όταν τα μέλη τα οποία λαμβάνουν την τελική απόφαση είναι πλήρως ενημερωμένα σχετικά με όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη λήψη απόφασης.

Απαρτία.

23.-(1) Για να συνεδριάζει νόμιμα το συλλογικό όργανο πρέπει να βρίσκεται σε απαρτία, δηλαδή να παρίσταται κατά τη συνεδρία ο κατώτερος αριθμός μελών που ορίζει ο νόμος.

(2) Αν δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο, απαρτία υπάρχει σε περίπτωση που παρευρίσκεται η πλειοψηφία του συνόλου των μελών.

(3) Απαρτία υπάρχει έστω και αν μερικά από τα μέλη που είναι παρόντα απέχουν κατά την ψηφοφορία.

Άσκηση της διακριτικής εξουσίας.

44.—(1) Το διοικητικό όργανο στο οποίο έχει ανατεθεί η άσκηση διακριτικής εξουσίας από το νόμο έχει τη νομική υποχρέωση να την ασκήσει.

(2) Δεν είναι επιτρεπτό το αρμόδιο διοικητικό όργανο να υποκαθίσταται ή να κατευθύνεται στην άσκηση της διακριτικής του εξουσίας από άλλο όργανο.

5.6 Σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αρ. Α930/2014 και ημερομηνία 30.7.2014, **με σκοπό την αποφυγή οποιωνδήποτε καταχρήσεων του δικαιώματος περίθαλψης στα κρατικά νοσηλευτήρια**, εγκρίθηκε η δημιουργία Ιατροσυμβουλίου, για εξέταση των αιτημάτων ατόμων που τελούν υπό κράτηση για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, στο οποίο θα συμμετέχουν από τον κρατικό τομέα ένας Παθολόγος, ένας Χειρουργός, ένας Ψυχίατρος και ένας Ιατρός, ο οποίος θα κατέχει ειδικότητα σχετική με το πρόβλημα υγείας του υπό κράτηση ατόμου καθώς και ένας Ιατρός από τον ιδιωτικό τομέα, τον οποίο θα υποδείξει ο Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος.

Τους σκοπούς δημιουργίας του Ιατροσυμβουλίου εξήγησε σε δημόσιες δηλώσεις του στις 29.10.2014 ο τότε Υπουργός Υγείας κ. Φ. Πατσαλής, μιλώντας εξ αφορμής της εξέτασης από ιατροσυμβούλιο τού τότε κατάδικου πρώην Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Χριστόδουλου Χριστοδούλου. Όπως δήλωσε, το Υπουργείο Υγείας δημιούργησε, με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, τη νέα διαδικασία με στόχο να εκλείψει το φαινόμενο κρατούμενοι ή καταδικασθέντες να επικαλούνται λόγους υγείας για να μεταφέρονται σε κρατικά νοσηλευτήρια. «Μια διαδικασία όπου αν κάποιος τελεί υπό κράτηση ή οδηγείται στις φυλακές και επικαλεστεί προβλήματα υγείας, τότε ένα ειδικό ιατρικό συμβούλιο να αποφασίζει με βάση τα ιατρικά δεδομένα αν ο άνθρωπος αυτός πρέπει να παραμείνει στα νοσηλευτήρια ή να επιστρέψει στις φυλακές» ανέφερε.

Δ. Έκθεση Γεγονότων

6. Ο κατάδικος [...], καταδικάστηκε στις 1.3.2017 από το Μόνιμο Κακουργιοδικείο Λευκωσίας, σε δύο χρόνια και έξι μήνες φυλάκισης, από 1.3.2017 μέχρι 31.8.2017, για τα πιο κάτω αδικήματα:

- Δεκάσμος δημοσίου λειτουργού, Άρθρο 100(β) του Ποινικού Κώδικα
- Ενεργός δωροδοκία οικείων δημόσιων αξιωματούχων, Άρθρο 4 του Ν.23(III)/2000 και Άρθρο 2 της Σύμβασης
- Συναλλαγές με αντιπροσώπους οι οποίες υποδηλώνουν διαφθορά, Άρθρο 3(β) του περί Πρόληψης της Διαφθοράς Νόμου, Κεφ. 161
- Συνωμοσία προς ανατροπή της πορείας της δικαιοσύνης, Άρθρο 121(α) του Ποινικού Κώδικα
- Συνωμοσία προς καταδολίευση, Άρθρο 302 του Ποινικού Κώδικα

7. Όπως αναφέρεται στην απόφαση του Δικαστηρίου, κατά την επιβολή της ποινής το Δικαστήριο έλαβε υπόψη τα ακόλουθα (η υπογράμμιση δική μας):

«Λαμβάνουμε υπόψη τα προβλήματα υγείας που ο [...] αντιμετωπίζει. Συγκεκριμένα αντιμετωπίζει διάφορα προβλήματα υγείας τα οποία περιλαμβάνουν σοβαρή σπονδυλίτιδα από παιδικής ηλικίας η οποία είναι χρόνιας φύσεως με επιπτώσεις στην κινητικότητα του αλλά και στη σωματική και ψυχική του υγεία. Η κατάσταση δε αυτή απαιτεί τη συνεχή και εντατική θεραπεία του τόσο με φαρμακευτική αγωγή όσο και με φυσιοθεραπεία, συχνή υποβολή του σε αιματολογικό έλεγχο και κλινικές αξιολογήσεις. Αναμένεται δε να αρχίσει νέα θεραπεία με βιολογικό σκεύασμα το οποίο θα του χορηγηθεί ενέσιμα κάτω από στενή ιατρική παρακολούθηση. Περαιτέρω ο [...] πάσχει από μέτριας βαρύτητας υπέρταση για την οποία συνίσταται φαρμακευτική αγωγή, αποφυγή έντονου ψυχοσωματικού στρες και αποφυγή χρήσης στερινοειδών αντιφλεγμονωδών φαρμάκων.»

8. Όπως περιγράφουμε πιο κάτω, με την εισδοχή του στις Κεντρικές Φυλακές επικαλέσθηκε, μέσω του δικηγόρου του, σοβαρά προβλήματα υγείας για τα οποία απαιτείται συνεχής παρακολούθηση και ιατρική φροντίδα και σύμφωνα με τις ιατρικές γνωματεύσεις, τόσο των ιδιωτών ιατρών όσο και τελικά του ιατροσυμβουλίου, το πλέον κατάλληλο ίδρυμα για την ιατρική περίθαλψή του θεωρείται το Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ.

9. Με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν μας, καταγράφονται τα ακόλουθα γεγονότα και ενέργειες:

9.1 Αίτημα κρατουμένου, ημερ. 3.3.2017 για διενέργεια εξετάσεων από ιδιώτες ιατρούς

Το δικηγορικό γραφείο το οποίο εκπροσωπεί τον κρατούμενο, με επιστολή του ημερ. 3.3.2017, αιτήθηκε την παροχή άδειας για είσοδο εντός των κρατικών Φυλακών, ιδιωτών ιατρών τριών διαφορετικών ειδικοτήτων, για την πραγματοποίηση εξετάσεων στον πελάτη τους. Όπως πληροφορηθήκαμε από το Τμήμα Φυλακών, η σχετική έγκριση δόθηκε προφορικά.

9.2 Εξέταση κρατουμένου 7.3.2017 από ιδιώτες ιατρούς.

Οι σχετικές εξετάσεις, από τους ιδιώτες ιατρούς, διενεργήθηκαν στις 7.3.2017, σύμφωνα με τις οποίες **ο κατάδικος πάσχει από [...]**

.....].
 Επιπρόσθετα, ο κατάδικος κατά τον χρόνο εισόδου του στις Κεντρικές Φυλακές βρισκόταν στο στάδιο υλοποίησης σχεδίου θεραπείας [.....

.....], με συγκεκριμένη [.....] κλινική στη Λεμεσό, η οποία στην ιατρική γνωμάτευση της, αναφέρει ότι τυχόν καθυστέρηση στην ολοκλήρωση της απαιτούμενης θεραπείας ενδεχομένως να προκαλέσει σοβαρό κίνδυνο επιπλοκών.

Σημειώνεται ότι ο κατάδικος δεν τύγχανε, κατά τη διάρκεια κράτησής του στις Κεντρικές Φυλακές χορήγησης οποιουδήποτε είδους [.....

.....].

9.3 Αίτημα κρατουμένου, ημερ. 21.3.2017, για εξέταση του από το Ιατροσυμβούλιο του Υπουργείου Υγείας.

Στις 21.3.2017, το δικηγορικό γραφείο, κοινοποίησε τις πιο πάνω γνωματεύσεις των ιδιωτών ιατρών και υπέβαλε αίτημα, προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (ΥΔΔΤ) και το Τμήμα Φυλακών, όπως ο κατάδικος υποβληθεί άμεσα σε εξετάσεις και από το ιατροσυμβούλιο του Υπουργείου Υγείας, προκειμένου η κατάσταση της υγείας του πελάτη τους να τύχει κατάλληλου χειρισμού. Στις 22.3.2017 η Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών διαβίβασε την πιο πάνω επιστολή στο Υπουργείο Υγείας.

9.4 1^η συνεδρία Ιατροσυμβουλίου, ημερ.7.4.2017.

Στις 5.4.2017 η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας διόρισε Ιατροσυμβούλιο επικαλούμενη την σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με ημερ. 30.7.2014. Στο Ιατροσυμβούλιο ορίστηκαν ένας Διευθυντής Κλινικής Παθολογίας, ένας Διευθυντής Ορθοπαιδικής Κλινικής, ένας Βοηθός Διευθυντής Κλινικής Καρδιολογίας και ο Αν. Διευθυντής [.....]. Ταυτόχρονα, ζητήθηκε γραπτώς από τον Παγκύπριο Ιατρικό Σύλλογο (ΠΙΣ) όπως ορίσει εκπρόσωπο του με ειδικότητα στην [.....]. Ο ΠΙΣ απάντησε την επόμενη ημέρα υποδεικνύοντας [.....]. Σημειώνεται ότι, ενώ η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου προβλέπει ότι ο εκπρόσωπος του ΠΙΣ θα είναι «Ιατρός από τον ιδιωτικό τομέα», στην επιστολή της Γενικής Διευθύντριας του Υπουργείου Υγείας προς τον ΠΙΣ δεν υπήρξε αναφορά σε αυτή την πτυχή, και τελικά αυτός που υποδείχθηκε δεν προέρχεται από τον ιδιωτικό τομέα αλλά είναι ιατρός του δημοσίου τομέα.

Στις 7.4.2017, πριν τη συνεδρία του Ιατροσυμβουλίου, με επιστολή της προς τον ιατρό [.....], η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας τον ενημέρωσε για τον διορισμό του ως μέλος του Ιατροσυμβουλίου και για την επικείμενη, την ίδια ημέρα, συνεδρία.

Με την ίδια επιστολή της με την οποία διόρισε το Ιατροσυμβούλιο, η Γενική Διευθύντρια όρισε την συνεδρία του για τις 7.4.2017 και ώρα 12μ.

Το Ιατροσυμβούλιο συνήλθε στις 7.4.2017 και, όπως αναφέρει στην έκθεσή του, **αφού έλαβε υπόψη το ιατρικό ιστορικό του υπό αναφορά κρατουμένου και κατόπιν διενέργειας των αναγκαίων κλινικών και εργαστηριακών εξετάσεων, επιβεβαίωσε τόσο [.....**

.....]

Στη βάση των πιο πάνω, το Ιατροσυμβούλιο συνέστησε την **έναρξη θεραπείας για [.....]**
, **το οποίο όπως ανέφερε, μπορούσε να γίνει στο [.....] τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας (ΓΝΛ), άμεσα.** Επιπρόσθετα, συνέστησε εντατικό πρόγραμμα [.....], **στο [.....] τμήμα του ΓΝΛ, τρεις φορές την εβδομάδα,** η οποία θα μπορούσε να βοηθήσει στη [.....].

Σχετικά με την [.....] του κρατουμένου, ζητήθηκε όπως προσκομιστεί από τον ιδιώτη ιατρό ολοκληρωμένο σχέδιο θεραπείας.

Τα πρακτικά της συνεδρίας του Ιατροσυμβουλίου διαβιβάστηκαν από το Ιατροσυμβούλιο στην Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας την ίδια ημέρα. Στο σχετικό τηλεμοιότυπο αναγράφεται ως ώρα αποστολής η 13.34μμ.

Την ίδια ημέρα η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας διαβίβασε τα πρακτικά αυτά στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Δικαιοσύνης με κοινοποίηση στην Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών.

Την ίδια ημέρα με επιστολή του προς την Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών το Ιατροσυμβούλιο την ενημέρωσε ότι για τον κρατούμενο συνίσταται έναρξη θεραπείας με [.....] με εντατική παρακολούθηση για κίνδυνο [.....]. Όπως αναφέρεται, αυτό μπορεί να γίνει στο [.....] τμήμα του ΓΝΛ στις 12.4.2017 και ότι το πρόγραμμα [.....] θα καθοριζόταν την ίδια ημέρα από τον [.....] ιατρό, ο οποίος ήταν και ο ιατρός που είχε οριστεί ως εκπρόσωπος του ΠΙΣ στο Ιατροσυμβούλιο. Αναφέρεται επίσης ότι η ενδεικνυόμενη [.....] λύση είναι η τοποθέτηση [.....] και ότι ο ιδιώτης [.....] οφείλει να προσκομίσει ολοκληρωμένο σχέδιο θεραπείας. Στο σχετικό τηλεμοιότυπο αναγράφεται ως ώρα αποστολής η 14.12μμ.

Στις 10.4.2017 ο Αν. Διευθυντής [.....] ζήτησε, με επιστολή του, από τον ιδιώτη [.....], όπως αποστείλει αναλυτικό σχέδιο θεραπείας του κατάδικου. Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας διαβίβασε αυθημερόν την εν λόγω επιστολή στον Γενικό Διευθυντή του ΥΔΔΤ, με κοινοποίηση στο Τμήμα Φυλακών. Το Τμήμα Φυλακών, με επιστολή του ημερ. 12.5.2017, πληροφόρησε τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας ότι, επειδή το ειδικό [.....] κέντρο στο οποίο αποτάθηκε ο Αν. Διευθυντής [.....] βρίσκεται εκτός των ορίων της ευρύτερης αστικής περιοχής της Λευκωσίας (στη Λεμεσό), δεν επιτρέπεται η μεταφορά του κατάδικου βάσει του Κανονισμού 72(2) της ΚΔΠ 121/97 και επισήμανε ότι θα πρέπει να ζητηθεί από τον ιδιώτη [.....] να υποδείξει [.....] στη Λευκωσία ή το ΓΝΛ όπου θα παρασχεθεί η αναγκαία θεραπευτική αγωγή.

9.5 Εξέταση κρατουμένου στο ΓΝΛ.

Στις 12.4.2017 ο κατάδικος εξετάστηκε από [.....] του ΓΝΛ, ο οποίος και του **καθόρισε εβδομαδιαία θεραπεία στο [.....] του ΓΝΛ, αρχίζοντας από τις 18.5.2017.**

9.6 Αίτημα κρατούμενου, ημερ. 24.4.2017, για νέα σύγκλιση ιατροσυμβουλίου.

Το δικηγορικό γραφείο που εκπροσωπεί τον κρατούμενο, με επιστολή του ημερ. 24.4.2017, ζήτησε από το Υπουργείο Υγείας την εκ νέου σύγκλιση του ιατροσυμβουλίου για τον καθορισμό των θέσεων του επί της μετάβασης του πελάτη τους στο Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ, **για εξειδικευμένη ιατρική θεραπεία και παρακολούθηση, τα οποία, όπως αναφέρουν δεν μπορούν να παρασχεθούν στον ίδιο βαθμό στο ΓΝΛ**, αναφέροντας παράλληλα ότι **όλα τα έξοδα διαμονής και θεραπείας θα καλυφθούν από τον ίδιο τον κρατούμενο**. Στην ίδια επιστολή αναφέρει ότι η επιστημονική ουσία του θέματος δεν είναι κατά πόσο η καθ' αυτή θεραπευτική αγωγή δύναται να πραγματοποιηθεί ή όχι στο ΓΝΛ ή οπουδήποτε άλλου, αλλά ο χώρος διαμονής του κατάδικου κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της και επισυνάφθηκε ιατρική έκθεση εξειδικευμένων ιατρών, ημερ. 7.3.2017, περί αυξημένου κινδύνου λοιμώξεων στο περιβάλλον των Κεντρικών Φυλακών καθώς και ιατρική βεβαίωση άλλου εξειδικευμένου ιατρού ημερ. 19.4.2017 που επιβεβαίωνε τον ίδιο κίνδυνο.

9.7 2^η συνεδρία Ιατροσυμβουλίου, ημερ. 3.5.2017.

Αναταποκρινόμενη στο πιο πάνω αίτημα του δικηγόρου του κατάδικου, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, , συγκάλεσε εκ νέου το Ιατροσυμβούλιο στις 25.4.2017, το οποίο συνήλθε στις 3.5.2017, στις 11πμ. Από τη συνεδρία αυτή απουσίαζε το ένα από τα μέλη του (Καρδιολόγος). Στην απόφασή του, η οποία διαβιβάστηκε την ίδια μέρα, από τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας στον Γενικό Διευθυντή του ΥΔΔΤ, με κοινοποίηση στη Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών, αναφέρει ότι **«η ιατρική παρακολούθηση και [.....] ασθενών με [.....] σε [.....] γίνεται επί εξωτερικής βάσης και συνήθως χορηγείται πρόγραμμα ασκήσεων κινητοποίησης της [.....] που κάνει ο ασθενής στο δικό του χώρο. Στην περίπτωση εμφάνισης [.....] ή άλλης επιπλοκής αυτή αντιμετωπίζεται από τον θεράποντα ιατρό βάση εξωτερική ή εσωτερικής νοσηλείας ανάλογα με την βαρύτητα»**. Σημειώνει επίσης ότι **«ασθενείς με παρόμοια προβλήματα δεν χρήζουν εσωτερικής νοσηλείας σε νοσηλευτήριο ή [.....] παρά μόνον εάν παρουσιάσουν σοβαρή [.....].»**

Η απόφαση του Ιατροσυμβουλίου καταλήγει, ωστόσο, με τη θέση ότι **«η χορήγηση [.....] στο χώρο των φυλακών και ενόψει των [.....] που προγραμματίζεται να γίνουν στον ασθενή, ενδεχόμενα σε συνδυασμό με το συγχρωτισμό των κεντρικών φυλακών να είναι παράγοντας αυξημένου κινδύνου [.....] και ενδεχομένων επιπλοκών.»**

9.8 Αίτημα Γενικού Διευθυντή ΥΔΔΤ για γνωμοδότηση Ιατροσυμβουλίου αναφορικά με το συγκεκριμένο Ιατρικό Κέντρο.

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, με επιστολή του προς τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, ημερ. 8.5.2017, ζήτησε την γνωμοδότηση του Ιατροσυμβουλίου, ως προς το Ιατρικό Κέντρο στο οποίο θα ενδείκνυτο να παραπεμφθεί ο κατάδικος, καθώς και για την έκταση της χρονικής περιόδου που θα απαιτηθεί.

9.9 3^η συνεδρία Ιατροσυμβουλίου, ημερ. 10.5.2017.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας διαβίβασε την ίδια ημέρα (8.5.2017) την επιστολή του ΥΔΔΤ στο Ιατροσυμβούλιο. Στην επιστολή της, με την οποία

συγκαλούσε το Ιατροσυμβούλιο, επισύναψε και την επιστολή του Αν. Διευθυντή [.....] ημερ. 8.5.2017 με την οποία απαντούσε σε επιστολή της Διευθύντριας του Τμήματος Φυλακών ημερ. 12.4.2017. Στις 10.5.2017 η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας απέστειλε επίσης στο Ιατροσυμβούλιο επιστολή ιδιώτη εξειδικευμένου ιατρού ημερ. 10.5.2017 στην οποία επισυναπτόταν ιατρική έκθεση πέντε εξειδικευμένων ιδιωτών ιατρών.

Το Ιατροσυμβούλιο, το οποίο συνήλθε στις 10.5.2017 η ώρα 11:00. Στη σχετική απόφασή του, η οποία διαβιβάστηκε στη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, σύμφωνα με την ένδειξη του τηλεομοιοτύπου, στις 11:33, αναφέρεται μεταξύ άλλων, σε επιστολή του ιατρού της ιδιωτικής [.....] κλινικής στη Λεμεσό, ημερ.4.5.2017 και στην προαναφερόμενη επιστολή του Αν. Διευθυντή των [.....] ημερ.8.5.2017, καταλήγοντας ότι **«η περίπτωση του ασθενή είναι επιπλεγμένο περιστατικό [.....] στον οποίο θα γίνουν εξειδικευμένες επεμβάσεις από ομάδα επαγγελματιών υγείας και χρήση συγκεκριμένου τεχνολογικού εξοπλισμού, θεωρούμε ότι είναι προς το συμφέρον του αιτητή όπως όλο το φάσμα της αναγκαίας [.....] φροντίδας προσφερθεί στη συγκεκριμένη [.....] κλινική, όπου όπως ο ιδιώτης ιατρός αναφέρει στην σχετική επιστολή του, οι εξειδικευμένες αυτές επεμβάσεις μπορούν να γίνουν μόνο στο χώρο της δικής του κλινικής στη Λεμεσό όπου υπάρχει ο απαραίτητος εξοπλισμός.»**

Επιπρόσθετα στην εν λόγω απάντηση, το Ιατροσυμβούλιο αναφέρει ότι «η χορήγηση θεραπείας [.....] στο χώρο των κεντρικών φυλακών και ενόψει των εκτεταμένων [.....] που προγραμματίζεται να γίνουν στον ασθενή ενδεχόμενα, σε συνδυασμό με το συγχρωτισμό των κεντρικών φυλακών να είναι παράγοντας αυξημένου κινδύνου [.....] και ενδεχόμενων επιπλοκών.»

Το Ιατροσυμβούλιο στην εν λόγω επιστολή καταλήγοντας αναφέρει «βάσει των ανωτέρω και βάσει της απόφασης του ασθενούς ότι θα επωμισθεί όλο το οικονομικό κόστος της νοσηλείας και [.....] κρίνεται ως **πλέον κατάλληλο για νοσηλεία, θεραπεία και [.....] το Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ, για όσο διάστημα θα χρειαστεί για την περάτωση των [.....],** οι οποίες μπορούν να αρχίσουν το συντομότερο δυνατόν.»

Όπως και στις προηγούμενες περιπτώσεις, η σχετική έκθεση του Ιατροσυμβουλίου στάλθηκε αυθημερόν στον Γενικό Διευθυντή του ΥΔΔΤ, με κοινοποίηση στη Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών.

9.10 Επιστολές Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ημερ. 15.5.2017 προς την Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών και την Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, με επιστολή του ημερ.15.5.2017, ζήτησε από την Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών απόψεις για περαιτέρω χειρισμό του θέματος και με επιστολή του ημερ. 16.5.2017 από τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας την γνωμοδότηση του Ιατροσυμβουλίου, αναφορικά με το αν η θεραπευτική αγωγή μπορεί να προσφερθεί από τις Κυβερνητικές Ιατρικές Υπηρεσίες, αναφέροντας ότι η παραπομπή του κρατούμενου τόσο στο Μέλαθρον όσο και στην [.....] κλινική στην Λεμεσό μπορεί να γίνει μόνο αν η θεραπευτική αγωγή δεν μπορεί να προσφερθεί από τις Κυβερνητικές Ιατρικές Υπηρεσίες.

9.11 Απάντηση Διευθύντριας Τμήματος Φυλακών ημερ.16.5.2017

Η Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών, σε απάντησή της ημερ. 16.5.2017, αναφέρει, μεταξύ άλλων, τις πρόνοιες των περί Φυλακών (Γενικών) Κανονισμών, άρθρο 72(2), σύμφωνα με το οποίο «...η ιδιωτική κλινική θα πρέπει να ευρίσκεται μέσα στα όρια της ευρύτερης αστικής περιοχής της Λευκωσίας, να μην υπάρχουν σοβαροί λόγοι ασφάλειας και να υπάρχει διαθέσιμο το αναγκαίο προσωπικό για τη φύλαξη του κρατουμένου στο χώρο νοσηλείας του.» Αναφέρεται επίσης στην σοβαρή υποστελέχωση του Τμήματος καθώς και στις επιπρόσθετες πιστώσεις που θα πρέπει να εξασφαλιστούν. Επιπρόσθετα εισηγείται όπως ζητηθεί γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα και κατ' επέκταση **την εξέταση του ενδεχόμενου αναστολής της ποινής του για τη διάρκεια της θεραπείας του.**

9.12 4^η συνεδρία Ιατροσυμβουλίου, ημερ.18.5.2017.

Για να απαντηθούν τα ερωτήματα του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ημερ. 16.5.2017, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, συγκάλεσε στις 17.5.2017 εκ νέου το Ιατροσυμβούλιο, το οποίο συνήλθε στις 18.5.2017 και ώρα 11:00. Στη σχετική έκθεση που υποβλήθηκε την ίδια μέρα στη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας αναφέρεται και πάλι ότι, «η χορήγηση του [.....] δεν μπορεί να γίνει με ασφάλεια στο περιβάλλον των κεντρικών φυλακών καθώς **όλο το φάσμα της αναγκαίας και εκτεταμένης [.....] φροντίδας προσφέρεται μόνο στην ιδιωτική [.....] κλινική στη Λεμεσό όπου υπάρχει ο αναγκαίος εξοπλισμός και το εξειδικευμένο προσωπικό και όχι στις Κρατικές [.....], όπου δεν υπάρχει αυτό.**»

Σχετικά με το θέμα της [.....] [.....], αναφέρει ότι, «**χρειάζεται εντατικό πρόγραμμα [.....] και [.....] που δεν μπορεί να προσφερθεί στα δημόσια νοσηλευτήρια.**»

Ολοκληρώνει αναφέροντας και πάλι ότι, το **πλέον κατάλληλο ίδρυμα για το σκοπό αυτό είναι το Μέγαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ.**

9.13 Επιστολή Διευθύντριας Τμήματος Φυλακών προς τον Γενικό Εισαγγελέα ημερ.18.5.2017.

Η Διευθύντρια στην εν λόγω επιστολή, παραθέτει αναλυτικά όλα τα γεγονότα και ζητά, από τον Γενικό Εισαγγελέα, γνωμάτευση σχετικά με την νομιμότητα της έγκρισης για παραμονή του κρατουμένου σε μη κυβερνητικό νοσηλευτήριο και σε ιδιωτική κλινική εκτός Λευκωσίας για ακαθόριστο χρονικό διάστημα.

9.14 Αλληλογραφία μεταξύ του Γενικού Διευθυντή ΥΔΔΤ και της Διευθύντριας του Τμήματος Φυλακών.

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, με επιστολή του ημερ.19.5.2017, ζήτησε από τη Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών όπως δοθεί η απαιτούμενη έγκριση, σύμφωνα με τον Κανονισμό 72(1) για παραπομπή του κρατουμένου σε ιδιωτικό κέντρο. Επιπρόσθετα αναφέρει ότι η επιδίωξη λήψης νομικής γνωμάτευσης επί του θέματος δεν θεωρείται αναγκαία καθώς όπως πληροφορήθηκαν προφορικά από τον Γενικό Εισαγγελέα, ο Κανονισμός 72(1) είναι σαφής και ότι οι διατάξεις του Κανονισμού 72(2) δεν τυγχάνουν εφαρμογής στις περιπτώσεις παραπομπής από το Κράτος σε ιδιωτικά ιδρύματα.

Σημειώνεται ότι σε επιστολή του στις 7 Ιουνίου 2017 προς τη Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ διευκρίνισε ότι η αναφορά που είχε κάνει στην επιστολή του με ημερ. 19.5.2017 δεν είχε την έννοια παραχώρησης γνωμάτευσης επί του θέματος, καθότι ο ίδιος ο Γενικός Εισαγγελέας είχε δηλώσει ότι κωλύετο να εκφέρει απόψεις επειδή ήταν μάρτυρας κατηγορίας στην υπόθεση. Διευκρίνισε επίσης ότι τα όσα λέχθηκαν στην προφορική, εντελώς ανεπίσημη συνομιλία του Υπουργού ΥΔΔΤ με τον Γενικό Εισαγγελέα δεν είχαν υπεισεέλθει στην ουσία του θέματος αλλά περιορίστηκαν στην εφαρμογή του Κανονισμού 72. Της επιστολής αυτής με ημερομηνία 7.6.2017 είχε προηγηθεί επιστολή την ίδια μέρα του Γενικού Εισαγγελέα προς τον Γενικό Διευθυντή ΥΔΔΤ, μόλις ο Γενικός Εισαγγελέας πληροφορήθηκε το περιεχόμενο της επιστολής ημερομηνίας 19.5.2017 η οποία δεν του είχε κοινοποιηθεί. Στην επιστολή του ο Γενικός Εισαγγελέας, σε ιδιαίτερα αυστηρό ύφος, αναφέρει ότι η αποσπασματική αναφορά του Γενικού Διευθυντή του ΥΔΔΤ στην προφορική συνομιλία που είχε με τον Υπουργό, με σκοπό να μην δοθεί γνωμάτευση την οποία είχε προηγουμένως ζητήσει η Διευθύντρια των Φυλακών, δεν αντικατοπτρίζει την πραγματικότητα.

Το Τμήμα Φυλακών, με επιστολή ημερ. 19.5.2017, ζήτησε ενημέρωση από τον Γενικό Διευθυντή του ΥΔΔΤ εάν είχαν εξασφαλιστεί οι απαιτούμενες επιπρόσθετες πιστώσεις για υλοποίηση της πιο πάνω απόφασης.

Με νέα επιστολή του ημερ. 22.5.2017, ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ πληροφόρησε τη Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών ότι έχουν ληφθεί όλες οι απαραίτητες ενέργειες για εξασφάλιση των απαιτούμενων πρόσθετων πιστώσεων, για κάλυψη των εξόδων που συνεπαγόταν η ενέργεια αυτή και της ζήτησε όπως προβεί στην άμεση έναρξη των διαδικασιών παραπομπής του κρατουμένου στο ιδιωτικό νοσηλευτήριο που προτείνεται από το Ιατροσυμβούλιο, την εξέταση του χώρου και του δωματίου στο οποίο θα τοποθετηθεί ο κατάδικος ώστε να κηρυχτεί ο χώρος ως Φυλακή, καθώς όπως αναφέρει, το θέμα αφορά προβλήματα υγείας τα οποία έχουν επιδεινωθεί και επιδεινώνονται καθημερινά.

Στη συνέχεια, το Τμήμα Φυλακών, με επιστολή του ημερ. 23.5.2017, διευκρίνισε ότι, με βάση την πληροφόρηση που είχε από τη Λογίστρια του Υπουργείου, το θέμα της εξασφάλισης των πρόσθετων πιστώσεων δεν είχε ακόμα διευθετηθεί, τονίζοντας επίσης το γεγονός της σοβαρής υποστελέχωσης του Τμήματος για κάλυψη βασικών λειτουργιών σε θέματα ασφάλειας.

Στις 24.5.2017 ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ επανήλθε, επιβεβαιώνοντας την εξασφάλιση των πρόσθετων πιστώσεων και **κάνοντας αναφορά σε αδικαιολόγητη κωλυσιεργία και καθυστέρηση, από μέρους των Φυλακών, στη διευθέτηση της μεταφοράς του κρατουμένου στο ιδιωτικό νοσηλευτήριο, και ζήτησε όπως το Τμήμα Φυλακών, ενεργήσει τάχιστα για ολοκλήρωση της διαδικασίας.**

Η Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών, με επιστολή της ημερ. 24.5.2017, αναφέρει ότι **δεν μπορεί να μείνει απαρατήρητη η διαφοροποίηση στις αποφάσεις των γνωματεύσεων του Ιατροσυμβουλίου σχετικά με το αν οι εν λόγω θεραπείες προσφέρονται στα δημόσια νοσηλευτήρια ή όχι**, καθώς και με το γεγονός ότι ο αναγκαίος εξοπλισμός για τις [.....] επεμβάσεις υπάρχει μόνο στη συγκεκριμένη κλινική. Επισημαίνει επίσης ότι, **παρόλη τη διαφωνία που έχει εκφράσει και τεκμηριώσει** μέσα από τις προηγούμενες επιστολές της, ενόψει των οδηγιών του Υπουργείου, θα μεταβεί στον προτεινόμενο

χώρο νοσηλείας του κατάδικου, για καθορισμό των μέτρων ασφάλειας και εκτίμηση τυχόν κόστους για πρόσθετες εργασίες.

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, με επιστολή του ημερ. 25.5.2017, επισημαίνει ότι σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Ιατροσυμβουλίου, το οποίο όπως ο ίδιος αναφέρει είναι και το μόνο αρμόδιο, οι συγκεκριμένες θεραπευτικές αγωγές δεν μπορούν να διενεργηθούν από δημόσια νοσηλευτήρια. Επίσης αναφέρει ότι ο Κανονισμός 72(2) δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις όπου η παραπομπή σε ιδιωτικό νοσηλευτήριο γίνεται λόγω του ότι τα δημόσια νοσηλευτήρια δεν παρέχουν τις αναγκαίες θεραπείες. Καταλήγοντας αναφέρει ότι **οι οδηγίες του Υπουργού είναι όπως τηρηθεί η διαδικασία, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του Κανονισμού 72(1) και ότι η καθυστέρηση, η οποία παρατηρείται, δυνατό να έχει συνέπειες με τις οποίες να επιρρίπτονται ευθύνες** λόγω παράλειψης εφαρμογής του σχετικού Κανονισμού.

Σε απάντησή της ημερ. 26.5.2017, η Διευθύντρια των Φυλακών αναφέρει ότι, **παρόλες της διαφωνίας, οι οποίες εκφράστηκαν γραπτώς σε προηγούμενες επιστολές, ενόψει των οδηγιών του Υπουργείου**, διενεργήθηκε αξιολόγηση των μέτρων ασφαλείας που θα έπρεπε να ληφθούν στον προτεινόμενο χώρο νοσηλείας και κράτησης του κατάδικου.

9.15 Κήρυξη δωματίου στο ιδιωτικό νοσηλευτήριο ως Φυλακή.

Ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, στις 26.5.2017, κήρυξε ως Φυλακή συγκεκριμένο δωμάτιο του Ιατρικού Κέντρου «Μέλαθρον Αγωνιστών της ΕΟΚΑ», με δημοσιοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Το δωμάτιο 302 του Μελάθρου Αγωνιστών ΕΟΚΑ, το οποίο κηρύχθηκε, βάσει του εν λόγω Διατάγματος ως φυλακή, αποτελείται από υπνοδωμάτιο εμβαδού 9,3 τμ, σαλόνι εμβαδού 13,6 τμ και χώρο υγιεινής εμβαδού 3,5 τμ. Όπως αντιλαμβανόμαστε, η κατηγορία αυτή είναι η πολυτελέστερη των δωματίων που διαθέτει Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ.

9.16 Μεταφορά κρατουμένου στο ιδιωτικό Νοσηλευτήριο στις 30.5.2017.

Το Τμήμα Φυλακών, σε επιστολή του ημερ.30.5.2017, προς τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Δικαιοσύνης, αναφέρει τα ακόλουθα: «Ενόψει των οδηγιών σας και της απόφασης του Ιατροσυμβουλίου, καθώς και της Κ.Δ.Π. 165/2017, με την οποία έχει κηρυχθεί ως Φυλακή συγκεκριμένο δωμάτιο του Ιατρικού Κέντρου Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ στην Παλώδια, για μεταφορά και παραμονή του πιο πάνω κατάδικου, **πληροφορείστε ότι υπήρξε σήμερα συμμόρφωση με τις οδηγίες σας.**»

9.17 Σύστημα κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης

Μετά από οδηγίες του ΥΔΔΤ, το Τμήμα Φυλακών, προέβηκε σε αξιολόγηση του χώρου διαμονής του κρατουμένου και κατέληξε ότι **υπήρχε ανάγκη για εγκατάσταση κλειστού κυκλώματος ασφαλείας, το οποίο θα περιλαμβάνει την τοποθέτηση 12 καμερών**. Σχετικός διαγωνισμός για την προμήθεια και εγκατάσταση του συστήματος προκηρύχθηκε στις 31.5.2017 από το Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών. Σημειώνεται ότι, η σχετική παραγγελία που εκδόθηκε αφορούσε στο ποσό των €17.000.

9.18. Πρόγραμμα θεραπείας κατάδικου

Όπως μας πληροφόρησε το Τμήμα Φυλακών, μέχρι τις 26.6.2017 ο κατάδικος είχε μεταφερθεί από το Μέλαθρον Αγωνιστών Ε.Ο.Κ.Α προς την κλινική του ιδιώτη [.....] στην Λεμεσό στις ακόλουθες ημερομηνίες και ώρες:

13.6.2017	11:30πμ - 12:50μμ
19.6.2017	11:35πμ - 12:50μμ
26.6.2017	11:40πμ - 12:45μμ

Επιπρόσθετα, μετακινείται από τον χώρο κράτησης του για [...]θεραπεία στην [.....] καθημερινά εκτός σαββατοκύριακα και αργίες.

10. Αλληλογραφία ΥΔΔΤ και Υπουργείου Υγείας με την Ελεγκτική Υπηρεσία.

10.1 Στις 29.5.2017 η Ελεγκτική Υπηρεσία απέστειλε επιστολή στο ΥΔΔΤ και στο Υπουργείο Υγείας, εκφράζοντας τους προβληματισμούς της, για τις διαφοροποιήσεις στις αποφάσεις του Ιατροσυμβουλίου και ζητώντας διευκρινήσεις σχετικά με την εξασφάλιση των πρόσθετων απαιτούμενων πιστώσεων. Ζητήσαμε επίσης γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας αναφορικά με τη νομιμότητα της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για την παραπομπή του κατάδικου σε ιδιωτικό νοσηλευτήριο εκτός Λευκωσίας, με επίκληση των διατάξεων του Κανονισμού 72(1).

Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, με επιστολή του ημερ. 6.6.2017 αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι η μεταφορά του κρατουμένου στον ιδιωτικό νοσηλευτήριο έγινε στα πλαίσια της παραγράφου (1) του Κανονισμού 72, στην οποία δεν γίνεται αναφορά ούτε στην κάλυψη του κόστους ούτε και στην τοποθεσία της κλινικής, σε αντίθεση με την παράγραφο (2), η οποία αναφέρεται στη παραπομπή του κρατουμένου σε ιδιωτική κλινική μετά από δικό του αίτημα, και όπου θα πρέπει το κόστος να καλυφτεί από τον ίδιο και η κλινική να ευρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή Λευκωσίας. Όσον αφορά στη σχετική γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας ημερ. 31.5.2017 αναφέρει ότι αυτή αποδίδεται, κατά την εκτίμησή του και με πλήρη σεβασμό στην άποψή του, σε παρεξήγηση που ίσως να οφείλεται στο ότι θεωρήθηκε ότι ο λόγος μεταφοράς του κατάδικου στο Μέλαθρο αφορούσε την [.....] θεραπεία του. Εκφράζει επίσης την άποψη ότι, η αναφορά στη γνωμάτευση αναφορικά με τις εξουσίες του Ιατρικού Λειτουργού των Φυλακών ως του μόνου αρμοδίου να αποφανθεί για την αναγκαιότητα παραπομπής κατάδικου σε ιδιωτική κλινική δεν ισχύει αφού, όπως αναφέρει, δεν είναι δυνατό, για παθήσεις που απαιτείται η εξειδικευμένη ιατρική εξέταση και γνώμη ειδικών ιατρών, να αναμένεται ότι η απόφαση μπορεί να ληφθεί από ένα γιατρό γενικής ιατρικής, ανεξάρτητα από το πόσο ικανός είναι.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, σε επιστολή της ημερ. 2.6.2017 μας πληροφόρησε ότι, κατόπιν παραστάσεων την ίδια μέρα του δικηγόρου του κατάδικου ότι η ίδια δεν θα μπορούσε να δώσει στην Υπηρεσία μας αντίγραφα ιατρικών πιστοποιητικών και ότι το θέμα ξεφεύγει των συνταγματικά καθορισμένων αρμοδιοτήτων μας, αποτάθηκε στον Γενικό Εισαγγελέα για να τη συμβουλευσει εάν πρέπει να τα δώσει στην Υπηρεσία μας.

Ταυτόχρονα η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας ζήτησε διευκρινίσεις από την Επίτροπο Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων στην οποία απέστειλε και συμπληρωματική επιστολή στις 22.6.2017 απαντώντας σε επιστολή της Επιτρόπου ημερ. 21.6.2017.

Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας μας απάντησε στην επιστολή μας ημερομηνίας 29.5.2017 στις 26.6.2017 διαβιβάζοντας μας σχετική έκθεση του Ιατροσυμβουλίου, ημερ. 31.5.2017, στην οποία καταγράφονται απλώς όσα καταγράφονται στα τέσσερα πρακτικά των ισάριθμων συνεδριάσεων του Ιατροσυμβουλίου που είχαν προηγηθεί, και χωρίς να παρατίθεται οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφόρηση ως περαιτέρω τεκμηρίωση.

11. Κόστος Φρούρησης

Το κόστος φρούρησης του κατάδικου είναι άμεσα συνδεδεμένο με τα μέτρα ασφάλειας, τα οποία το Τμήμα Φυλακών είναι υπεύθυνο να αξιολογήσει και να καθορίσει ως τα απαραίτητα. Η αξιολόγηση της επάρκειας των μέτρων ασφαλείας δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της Υπηρεσία μας, συνεπώς δεν υπεισερχόμαστε στο θέμα αυτό.

Σύμφωνα με τους **τελικούς υπολογισμούς** που διενεργήθηκαν από το Τμήμα Φυλακών σε συνεργασία με το ΥΔΔΤ, το κόστος με το οποίο θα επιβαρυνθεί ο κρατικός Προϋπολογισμός για τη φύλαξη του κρατούμενου στο Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ μέχρι τις 31.12.2017, ανέρχεται σε πέραν των **€270.000** και αναλύεται ως ακολούθως:

	Μηνιαίο κόστος	Κόστος μέχρι 31.12.2017 (7 μήνες)	Παρατηρήσεις
	€	€	
Μισθός δεσμοφυλάκων (Κλ. Α2-Α5-Α7) 8	11.200	78.400	Υπολογίστηκε μισθός ύψους € 1.400 /μηνιαίως καθώς όπως διαφάνηκε από το μισθολόγιο αφορά στον μέσο όρο των μισθών των δεσμοφυλάκων
Υπερωριακή απασχόληση (2 άτομα/βάρδια)	21.284	148.988	Υπολογίστηκε η υπερωριακή αμοιβή (1:1,2 για καθημερινές και 1:1,5 για Κυριακές) που δίδεται στην Κλ.Α2 ύψους €8,60/ώρα, για 8,25 ώρες
Κόστος επιθεωρήσεων 32 ώρες (4ώρεςΧ2φορές την εβδομάδα)	704	4.928	Υπερωριακή αμοιβή επιθεωρητών Κλ.Α10+11, €22/ώρα
Καύσιμα/ συντήρηση αυτοκινήτων /μήνα	3.000	21.000	
Συνολικό κόστος φρούρησης	36.188	253.316	
Κόστος για εγκατάσταση καμερών		17.000	
ΣΥΝΟΛΟ		270.316	

Σημειώνεται ότι, οι πρόσθετες πιστώσεις που απαιτούνται μέχρι το τέλος του έτους υπολογιστήκαν σε €174.916 αφού οι μισθοί των δεσμοφυλάκων συμπεριλαμβάνονται ήδη στο κρατικό μισθολόγιο. Ωστόσο, κρίνουμε σκόπιμο όπως περιληφθούν στον πιο πάνω υπολογισμό του κόστους φρούρησης του κατάδικου, αφού είναι έξοδα που αφορούν άμεσα το θέμα. Επισημαίνουμε ότι, με βάση όλες τις διεθνώς αποδεκτές μεθοδολογίες υπολογισμού κόστους, θα έπρεπε, κανονικά, να επιμεριστεί στο πιο πάνω κόστος και η αναλογία των εξόδων της διοίκησης (πχ της Διευθύντριας του Τμήματος) που αφορούν στην ενασχόληση με το θέμα.

Επίσης, σημειώνουμε ότι, η Διευθύντρια Φυλακών, στα σχόλιά της επί της παρούσας Έκθεσης, που μας διαβιβάστηκαν με επιστολή της ημερ. 28.6.2017, επισυνάπτει σχετικό πίνακα με υπολογισμούς των εξόδων φρούρησης του υπό αναφορά κατάδικου, σύμφωνα με τον οποίο αυτά ανέρχονται σε €39.900 μηνιαίως, αντί €36.188 που αναφέρουμε πιο πάνω. Εντύπωση προκαλεί ότι, στα σχόλια του Γενικού Διευθυντή του ΥΔΔΤ επί του ίδιου θέματος, τα οποία λάβαμε επίσης με επιστολή ημερ. 28.6.2017, αναφέρεται ότι από το σύνολο των εξόδων θα πρέπει να αφαιρεθεί το κόστος μισθοδοσίας των δεσμοφυλάκων, «ώστε το κόστος να περιοριστεί στις €174.000, πόσο το οποίο συμφωνήθηκε με το λογιστήριο του Τμήματος Φυλακών» (υπογράμμισή δική μας).

Ε. Γνωματεύσεις Νομικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας

12.1 Σε απάντηση σχετικής επιστολής της Διευθύντριας των Φυλακών, ημερ. 18.5.2017, η Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας αναφέρει, μεταξύ άλλων, σε γνωμάτευση της ημερ. 31.5.2017, τα ακόλουθα:

- Δεν έχει εντοπιστεί νομική πρόνοια που να επιτρέπει την εμπλοκή ιατροσυμβουλίου στην παρούσα υπόθεση, αφού σύμφωνα με τον Κανονισμό 72, είναι ο ιατρικός λειτουργός που ορίζεται από το Υπουργείο Υγείας για να υπηρετεί στις Φυλακές, που μπορεί να παραπέμψει σε ιδιωτική κλινική.
- Σύμφωνα με την επιστολή του δικηγόρου του κατάδικου, στη συνεδρίαση του ιατροσυμβουλίου ημερ. 7.4.2017 ήταν παρόντες ως παρατηρητές και οι ιδιώτες ιατροί του κατάδικου. Μάλιστα ο δικηγόρος επισημαίνει ότι είχε συμφωνηθεί προφορικά μεταξύ των ιδιωτών ιατρών και των ιατρών του ιατροσυμβουλίου «η άποψη ότι η παραμονή του πελάτη του στις Κεντρικές Φυλακές ταυτόχρονα με την έναρξη της θεραπείας δημιουργεί χωρίς αμφιβολία αυξημένο κίνδυνο [.....] και σοβαρών κινδύνων επιπλοκών στην υγεία του».
- **Στις τέσσερις αποφάσεις του Ιατροσυμβουλίου διαπιστώνονται ασάφειες και αντιφάσεις όσον αφορά τη δυνατότητα παροχής της αναγκαίας θεραπευτικής αγωγής από κυβερνητικές υπηρεσίες. Ειδικότερα:**
 - Στην απόφαση ημερ. 7.4.2017, στη συνεδρία του Ιατροσυμβουλίου, στην οποία συμμετείχαν και οι ιδιώτες ιατροί του, αναφέρεται ότι «συνίσταται έναρξη θεραπείας [.....] με εντατική παρακολούθηση για κίνδυνο [.....]. Αυτό μπορεί να γίνει στο [.....] τμήμα του ΓΝΛ άμεσα. Επιπρόσθετα, εντατικό πρόγραμμα [.....] και [.....] θα μπορούσε να

βοηθήσει στη [.....]. Αυτό μπορεί να γίνει στο [.....] τμήμα του ΓΛΝ τρεις φορές την εβδομάδα».

- Στη δεύτερη απόφαση ημερ. 3.5.2017, ενώ αναφέρεται ότι «... ασθενείς με παρόμοια προβλήματα δεν χρήζουν εσωτερικής νοσηλείας σε νοσηλευτήριο ή [.....], παρά μόνο εάν παρουσιάσουν [.....]», στη συνέχεια αναφέρεται ότι «χορήγηση [.....] στο χώρο των Κεντρικών Φυλακών και ενόψει των εκτεταμένων [.....] που προγραμματίζεται να γίνουν στον ασθενή, ενδεχόμενα σε συνδυασμό με το συγχρωτισμό των Κεντρικών Φυλακών να είναι παράγοντας αυξημένου [.....] και ενδεχόμενης επιπλοκής».
- Όσον αφορά στην [.....] θεραπεία, δεν είναι σαφές από τα έγγραφα που τέθηκαν ενώπιον της Νομικής Υπηρεσίας πότε και γιατί κρίθηκε ότι είναι άμεσα αναγκαία η [.....].
- Στην απόφαση του Ιατροσυμβουλίου του ημερ. 7.4.2017 αναφέρεται ότι «βεβαιώνω ότι ο κος [.....] [.....]...». Δεν είναι σαφές ποιος δίνει τη βεβαίωση, ούτε εάν πρόκειται για ιδιώτη ή κυβερνητικό ιατρό. Η υπογραφή της γνωμάτευσης από όλα τα μέλη του Ιατροσυμβουλίου δεν συνάδει με τον ενικό αριθμό του ρήματος «βεβαιώνω».
- Η θέση του Ιατροσυμβουλίου, στις 10.5.2017, ότι «όπως και ο ίδιος αναφέρει», η [.....] μπορεί να γίνει μόνο στην [.....] ιδιωτική κλινική στη Λεμεσό, βασιζόμενο μόνο στην επιστολή του ιδιώτη ιατρού δεν αιτιολογείται, ούτε φαίνεται να έγινε οποιαδήποτε έρευνα από το Ιατροσυμβούλιο.
- Αναφορικά με την απόφαση του Ιατροσυμβουλίου ότι «βάσει των ανωτέρω και βάσει της απόφασης του ασθενούς ότι θα επωμισθεί όλο το οικονομικό κόστος της νοσηλείας και την [.....] επέμβαση κρίνεται ως πλέον κατάλληλο για νοσηλεία, θεραπεία και [.....] το Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ όσο διάστημα χρειαστεί για την περάτωση των [.....] επεμβάσεων, οι οποίες μπορούν να αρχίσουν το συντομότερο δυνατόν», η Νομική Υπηρεσία επισημαίνει ότι το Ιατροσυμβούλιο φαίνεται να αγνοεί τις πρόνοιες του Κανονισμού 72(2), όταν παραπέμπει τον κρατούμενο σε ιδιωτική κλινική στη Λεμεσό, λαμβάνοντας υπόψη ότι το οικονομικό κόστος της νοσηλείας θα το επωμισθεί ο ίδιος.
- Ο μεν Κανονισμός 72(1) εφαρμόζεται όταν ο ιατρικός λειτουργός παραπέμπει κρατούμενο, πάντα μετά από έγκριση του Διευθυντή, σε ιδιωτική κλινική, σε περίπτωση που η αναγκαία θεραπευτική αγωγή δεν μπορεί να προσφερθεί από τις κυβερνητικές ιατρικές υπηρεσίες, ο δε Κανονισμός 72(2) εφαρμόζεται όταν ο ιατρικός λειτουργός, και πάλι ύστερα από έγκριση του Διευθυντή, παραπέμπει κρατούμενο σε ιδιωτική κλινική, κατόπιν επιθυμίας του ίδιου του κρατούμενου, νοουμένου ότι τα ιατρικά έξοδα θα βαρύνουν τον ίδιο. Στην περίπτωση αυτή, η ιδιωτική κλινική πρέπει να ευρίσκεται μέσα στα όρια της ευρύτερης αστικής περιοχής Λευκωσίας, να μην υπάρχουν σοβαροί λόγοι ασφάλειας για τους οποίους να μην ενδείκνυται η μεταφορά του κρατούμενου σε ιδιωτική κλινική και να

υπάρχει διαθέσιμο το αναγκαίο προσωπικό για τη φύλαξή του στον χώρο νοσηλείας του.

- **Τυχόν έγκριση για παραπομπή του καταδίκου για νοσηλεία εκτός Λευκωσίας, σε ιδιωτική [.....] κλινική στη Λεμεσό, παραβιάζει τον Κανονισμό 72(2), ακόμα και αν έχει κηρυχθεί σε φυλακή δωμάτιο στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ.**
- Όσον αφορά στο ερώτημα εάν θα ήταν νόμιμη η έγκριση για νοσηλεία για ακαθόριστο χρονικό διάστημα, σημειώνει ότι, σύμφωνα με την απόφαση του Ιατροσυμβουλίου ημερ. 7.4.2017, «ο ιδιώτης [.....] οφείλει να προσκομίσει ολοκληρωμένο σχέδιο θεραπείας, δηλαδή των αριθμό των επισκέψεων», επισημαίνοντας ότι σε καμιά από τις τέσσερις γνωματεύσεις του ιατροσυμβουλίου δεν αναφέρεται ο αναμενόμενος χρόνος θεραπείας του καταδίκου, γεγονός το οποίο θα έπρεπε να ληφθεί σοβαρά κατά τη λήψη της απόφασης.

12.2 Κατόπιν υποβολής αιτήματος για διευκρινήσεις από το Τμήμα Φυλακών, η Νομική Υπηρεσία, με επιστολή της ημερ. 9.6.2017 αναφέρει ότι **η διαδικασία που ακολουθήθηκε τόσο για την μεταφορά του πιο πάνω καταδίκου σε δωμάτιο στο Μέλαθρο, που κηρύχθηκε ως φυλακή, όσο και για την παραπομπή του σε ιδιωτική κλινική, είναι παράνομη** για τους ακόλουθους λόγους:

- Το Άρθρο 25 των περί Φυλακών Κανονισμών προνοεί ότι κάθε κρατούμενος μετά την εισαγωγή του στις Φυλακές βρίσκεται υπό τη νόμιμη κράτηση του Διευθυντή. Ο περί Φυλακών Νόμος και οι σχετικοί Κανονισμοί δεν περιέχουν οποιαδήποτε πρόνοια που να επιτρέπει στον Υπουργό ή Γενικό Διευθυντή του ΥΔΔΤ ή σε Ιατροσυμβούλιο να αποφασίζει ή να προτρέπει ή να δίνει οδηγίες για παραπομπή καταδίκου σε συγκεκριμένη φυλακή ή ιδιωτικό νοσηλευτήριο.
- Είναι σαφές από την αλληλογραφία μεταξύ του Τμήματος Φυλακών και του ΥΔΔΤ ότι η απόφαση για μεταφορά του πιο πάνω καταδίκου **επιβλήθηκε στην Διεύθυνση Φυλακών από παράτυπες παρεμβάσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και του Ιατροσυμβουλίου, ενώ είχε ζητηθεί και αναμενόταν γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας** για τη νομιμότητα της μεταφοράς του καταδίκου και της παραπομπής του σε ιδιωτική κλινική στη Λεμεσό. Προς επίρρωση των πιο πάνω, η Νομική Υπηρεσία παραπέμπει στα ακόλουθα:
 - Σε επιστολές του Γενικού Διευθυντή ΥΔΔΤ προς τη Διευθύντρια των Φυλακών ημερ. 23 και 25.5.2017 αναφέρεται «...επαναλαμβάνεται ότι οι οδηγίες του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως είναι να αρχίσετε τη διαδικασία παραπομπής του κρατουμένου στο ιδιωτικό νοσηλευτήριο που προτείνεται από το Ιατροσυμβούλιο».
 - Σε επιστολή της Διευθύντριας Τμήματος Φυλακών ημερ. 30.5.2017 περιλαμβάνεται η φράση: «αναφέρομαι στην επιστολή σας ημερ. 30.5.2017 και ενόψει των οδηγιών σας και της απόφασης του Ιατροσυμβουλίου, καθώς και της ΚΔΠ 165/2017 με την οποία έχει κηρυχθεί ως φυλακή συγκεκριμένο δωμάτιο του Ιατρικού Μελάθρου Αγωνιστών ΕΟΚΑ στην Παλώδια, για μεταφορά και παραμονή του πιο πάνω καταδίκου, πληροφορήστε ότι υπήρξε σήμερα συμμόρφωση με τις οδηγίες σας.»

- Σε επιστολή της Διευθύντριας Τμήματος Φυλακών ημερ. 24.5.2017 αναφέρεται ότι «παρόλη τη διαφωνία που έχουμε εκφράσει και τεκμηριώσει με τις προηγούμενες επιστολές μας,.... ενόψει των οδηγιών σας, παράλληλα θα μεταβούμε στο χώρο για καθορισμό των μέτρων ασφάλειας» .
- Σύμφωνα με τα Άρθρα 18 και 19 του περί Φυλακών Νόμου «ο Διευθυντής προΐσταται όλων των υπηρεσιών των Φυλακών και υπό την εποπτεία του Υπουργού είναι υπεύθυνος για τον έλεγχο, την επίβλεψη και γενικά τη διοίκηση των φυλακών» και «ο Διευθυντής είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια στις Φυλακές κατευθύνει τον τρόπο μεταχείρισης των κρατούμενων και εκδίδει για τους σκοπούς αυτούς, καθώς και για άλλη δραστηριότητα στις Φυλακές, τις απαιτούμενες διαταγές και οδηγίες.»
- Λαμβάνοντας υπόψη τόσο το γράμμα όσο και το πνεύμα του νόμου και των κανονισμών των Φυλακών, όσο και τις γενικές αρχές του διοικητικού δικαίου (άρθρο 18 του περί των Γενικών Αρχών του Διοικητικού Δικαίου Νόμου), οι οποίες εφαρμόζονται κατ' αναλογία, «η εποπτεία του Υπουργού δεν επιτρέπει την επιβολή συγκεκριμένης απόφασης στο Διευθυντή» αφού η αρμοδιότητα για την κράτηση και τον τρόπο μεταχείρισης κρατουμένου ανατέθηκε στο Διευθυντή Φυλακών από τα άρθρα 18 και 19 του περί Φυλακών Νόμου και η αρμοδιότητα για οποιαδήποτε παραπομπή σε ιδιωτική κλινική ανατέθηκε στο Διευθυντή Φυλακών από τον Κανονισμό 72.
- Η εμπλοκή του Ιατροσυμβουλίου στην παρούσα υπόθεση δεν προβλέπεται από το νόμο ή τους κανονισμούς των Φυλακών, όπου **προνοείται ότι οποιαδήποτε παραπομπή γίνεται από τον Ιατρικό Λειτουργό των Φυλακών και εγκρίνεται από τον Διευθυντή των Φυλακών.**

12.3 Η Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών, με νέα επιστολή της ημερ. 12.6.2017, ζήτησε από τη Νομική Υπηρεσία όπως διευκρινίσει κατά πόσο η κράτηση του υπό αναφορά κατάδικου στο συγκεκριμένο δωμάτιο στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ, που κηρύχθηκε ως φυλακή, είναι νόμιμη.

Η Νομική Υπηρεσία, με επιστολή της ημερ. 14.6.2017, παραπέμπει στην προηγούμενη γνωμάτευσή της ημερ. 9.6.2017, επαναλαμβάνοντας ότι η διαδικασία που ακολουθήθηκε για τη μεταφορά του πιο πάνω καταδίκου στο συγκεκριμένο δωμάτιο, είναι παράνομη, συνεπώς και η κράτησή του στον συγκεκριμένο χώρο είναι επίσης παράνομη. Επισημαίνει επίσης ότι, σύμφωνα με το άρθρο 21Α των περί Φυλακών Νόμων, αρμοδιότητα για την επιλογή πτέρυγας για κάθε κρατούμενο έχει η Επιτροπή Κατάταξης, έπεται δηλαδή ότι για την επιλογή χώρου κράτησης η αρμοδιότητα ανήκει στην Επιτροπή αυτή, στην οποία συμμετέχει και ο Διευθυντής Φυλακών.

12.4 Όσον αφορά το θέμα των συνταγματικών αρμοδιοτήτων και εξουσιών της Ελεγκτικής Υπηρεσίας και του δικαιώματος της για πρόσβαση σε ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, η Νομική Υπηρεσία γνωμοδότησε με μακροσκελή επιστολή της ημερ. 23.6.2017 στην οποία καταλήγει στα ακόλουθα:

(α) Η Ελεγκτική Υπηρεσία, στο πλαίσιο των δικών της εξουσιών και αρμοδιοτήτων, όπως αυτές πολύ συνοπτικά έχουν εκτεθεί πιο πάνω, έχει δικαίωμα και καθήκον να ασκεί διαχειριστικό έλεγχο στις διάφορες πτυχές εξουσιών των Υπουργείων για να διαπιστώσει κατά πόσο ο τρόπος άσκησης αυτών των εξουσιών οδηγεί σε αποτελεσματική διαχείριση δημόσιων πόρων

και κατά πόσο συγκεκριμένες πράξεις, παραλείψεις, αποφάσεις, πρακτικές, έχουν ή όχι την καλύτερη απόδοση ως προς τα δημόσια οικονομικά και δη ως προς τα έσοδα ή έξοδα του δημοσίου. Σίγουρα δε ο έλεγχος της καταβολής δημόσιων χρημάτων για ιδιωτική νοσηλεία ή/και φρούρηση κρατουμένων, εμπίπτει στις εξουσίες της, για σκοπούς πάντα του οικονομικού αντικτύπου στα δημόσια οικονομικά.

(β) Οι διευκρινίσεις που ζήτησε ο Γενικός Ελεγκτής πρέπει να δοθούν καθότι εμπίπτουν στις πρόνοιες του άρθρου 5(2)(δ) του περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμου (Ν.138(Ι)/2001), ο οποίος υιοθετεί πρόνοιες της Οδηγίας 95/46/ΕΚ, αφού η χρήση τους είναι απαραίτητη για την εκτέλεση έργου δημοσίου συμφέροντος καθώς και έργου που εμπίπτει στην άσκηση δημόσιας εξουσίας και έχει ανατεθεί στον Γενικό Ελεγκτή.

Ο Γενικός Ελεγκτής έχει, με βάση όλα όσα αναφέρονται εκτενώς στη γνωμάτευση, την εξουσία να συλλέγει και να ζητά στοιχεία και/ή πληροφορίες και/ή δεδομένα προς επίτευξη του σκοπού της συγκεκριμένης έρευνας που πραγματοποιεί και μόνο, μέσα στα πλαίσια των καθηκόντων του, σημειώνοντας ότι, στην παρούσα υπόθεση, η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου έχει την υποχρέωση κοινοποίησης των απαραίτητων διευκρινίσεων προς το Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας προς επίτευξη του σκοπού της συγκεκριμένης έρευνας που πραγματοποιεί.

Στ. Έκθεση Ιατρικού Λειτουργού Φυλακών

13.1 Προς συμμόρφωση με τις γνωματεύσεις της Νομικής Υπηρεσίας, ημερομηνίας 9.6.2017 και 14.6.2017, με βάση τις οποίες κρίθηκε ως παράνομη η διαδικασία μεταφοράς, παραπομπής και κράτησης του στο συγκεκριμένο δωμάτιο του Μελάθρου Αγωνιστών ΕΟΚΑ που έχει κηρυχθεί ως Φυλακή, η Διευθύντρια των Φυλακών ζήτησε από τον Ιατρικό Λειτουργό του Τμήματος Φυλακών να εξετάσει τον κρατούμενο βάσει του Κανονισμού 63, της ΚΔΠ 121/97, ώστε να ενημερωθούμε για την κατάσταση της υγείας του, καθώς και για την αναγκαιότητα της παραπομπής και θεραπείας του στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ, με βάση τον Κανονισμό 72, αφού λάβει υπόψη όλα τα αναγκαία έγγραφα που αφορούν στην υγεία του, και τα οποία βρίσκονται στον ιατρικό και προσωπικό φάκελο του κρατουμένου.

Ενόψει των πιο πάνω, ο ιατρικός λειτουργός παρέδωσε στις 26.6.2017 σχετική έκθεση.

13.2 Στην έκθεση του ο Ιατρικός Λειτουργός αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Μετά τη λήψη της επιστολής σας στις 16.6.2017 για εξέταση του κρατουμένου [.....] για αναφορά όσον αφορά την κατάσταση του καθώς και την αναγκαιότητα παραπομπής και θεραπείας στο Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα αναγκαία έγγραφα που βρίσκονται στον φάκελο του αναφέρω τα εξής:

Στις 21.6.2017, μεταβήκαμε στο Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ. Ο κρατούμενος βρισκόταν στο δωμάτιο του, ήταν ευδιάθετος, περιπατητικός,

.....

Όσον αφορά το [.....] του δεν παρατηρήθηκε [.....].

Σύμφωνα με τον φάκελο του, ο κρατούμενος παραλήφθηκε στις Κεντρικές Φυλακές την 1.3.2017 όπου και εξετάστηκε στο ιατρείο σύμφωνα με τον Καν. 4 παρ. 19 την ίδια ημέρα. Μας ανέφερε την φαρμακευτική αγωγή που λάμβανε Μας ανέφερε επίσης το [.....] και ότι λάμβανε [.....].

.....

Από την ημέρα προσέλευσης του στο Τμήμα Φυλακών ουδέποτε προσήλθε ξανά στο ιατρείο για εξέταση ή για να αναφέρει οτιδήποτε όσον αφορά πόνο, δυσφορία ή κάτι άλλο. Αυτό φαίνεται και από το φάκελο του όπου δεν αναγράφεται οποιαδήποτε επίσκεψη.

Μας έγινε αίτηση για εξέταση από τους ιατρούς του με ημερομηνία 6.3.2017 όπου και συναινέσαμε αφού είναι και στα δικαιώματα του Κανονισμού 71(1) της ΚΔΠ 121/97. Εξετάστηκε και λάβαμε έκθεση από τους ιατρούς.

Γινόταν αναφορά για έξαρση [.....] και για ανάγκη επείγουσας θεραπείας [.....]. Σύμφωνα με τον ιατρό του ουδέποτε είχε κάνει παρόμοια θεραπεία.

Από τα πρακτικά του Ιατροσυμβουλίου ημερομηνιών 7.4.2017 και 3.5.2017 φαίνεται ότι η θεραπεία [.....] μπορεί να γίνει στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας ως επίσης και η [.....] και σύμφωνα με έκθεση του Δρ [αναφέρεται το όνομα του [.....] που είναι και μέλος του Ιατροσυμβουλίου] [.....] του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας, η ασθένεια [.....], και ασθενείς με παρόμοια προβλήματα δεν χρήζουν εισαγωγής σε νοσηλευτήριο ούτε σε [.....] παρά μόνο εάν παρουσιάσουν σοβαρή λοίμωξη. Για εξέταση από τον Δρ [αναφέρεται το όνομα του [.....] που είναι και μέλος του Ιατροσυμβουλίου] η παραπομπή έγινε από το Ιατροσυμβούλιο, σε καμία περίπτωση οι ιατροί των Φυλακών δεν παραπέμψαμε τον κρατούμενο για εκτίμηση της κατάστασης του στο [.....] τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας όπως προβλέπεται από τον Κανονισμό 63 της ΚΔΠ 121/97, διότι ουδέποτε προσήλθε για να τον εξετάσουμε. Επίσης δεν έχουμε ποτέ παραπέμψει για θεραπεία σε ιδιωτική κλινική ή αλλού όπως αναφέρει ο Κανονισμός 63,69, 70, 72 (1) (2) και πάλι λόγω του ότι ουδέποτε αποτάθηκε σε εμάς.

Είναι εις γνώση μας οι οδηγίες που έδωσε ο Δρ [αναφέρεται το όνομα του [.....] που είναι και μέλος του Ιατροσυμβουλίου] με λεπτομέρειες όμως ο κρατούμενος αρνήθηκε να πάει για θεραπεία για δικούς του λόγους στις 18.5.2017. Αυτό ανέφεραν οι Αρχιδεσμοφύλακες και

Στις εκθέσεις των ιατρών του κρατούμενου δίνεται έμφαση στις κακές συνθήκες των Φυλακών και στον συγχρωτισμό, ως ακατάλληλες και επικίνδυνες. Σας αναφέρω γνωστό περιστατικό ασθενή κρατουμένου (με θυλακίωδες καρκίνωμα θυροειδούς), όπου λάμβανε θεραπείες με ιώδιο, άρα με χαμηλό ανοσοποιητικό και ουδέποτε έχει ή είχε παρουσιάσει λοίμωξη ή κάποια επιπλοκή που να αποδόθηκε στις συνθήκες των Φυλακών. Επίσης η έκθεση του Ιατροσυμβουλίου του ασθενή δεν αναφέρει οτιδήποτε για κακές συνθήκες διαβίωσης στις Φυλακές. Επισυνάπτεται σχετική βεβαίωση.

Σύμφωνα με εκθέσεις των Κτηνιατρικών Υπηρεσιών, της Υγειονομικής Υπηρεσίας, του Υπουργείου Υγείας και με την έκθεση της CPT, οι συνθήκες των Φυλακών συνάδουν με τις νομοθεσίες. Επισυνάπτονται οι σχετικές εκθέσεις.

Στο τελευταίο ιατροσυμβούλιο δίνεται έμφαση στο γεγονός [.....] και ότι μόνο στο ιατρείο του [αναφέρεται το όνομα του ιδιώτη [.....]] στη Λεμεσό μπορούν να γίνουν οι επεμβάσεις. Σε επίσημη επιστημονική τοποθέτηση του [.....] συλλόγου μας διαβεβαιώνεται ότι [.....] μπορούν να [.....] παντού στην Κύπρο και ότι στην Λευκωσία υπάρχουν τουλάχιστον είκοσι (20) τέτοια εξειδικευμένα κέντρα. Σχετική τοποθέτηση του [.....] Συλλόγου Λευκωσίας Κερύνειας επισυνάπτεται.

Συμπέρασμα:

[.....]

].

Στις εκθέσεις των Ιατροσυμβουλιών με ημερομηνία 7.4.2017 και 3.5.2017 αναφέρεται ότι μπορεί να γίνει στο Γ.Ν.Λ. Στα Ιατροσυμβούλια ημερομηνιών 10.5.2017 και 18.5.2017 δεν αναφέρεται πουθενά ότι άλλαξε κάτι σε ότι αφορά την θεραπεία στο Γ.Ν.Λ. είτε από πλευράς τρόπου χορήγησης ή συνθηκών ώστε να είναι αδύνατη η χορήγηση και η θεραπεία εκεί.

Επίσης [.....] μπορούν να [.....] σε είκοσι (20) και πλέον κέντρα στην Λευκωσία.

Επίσης έχουμε τις εκθέσεις των Κρατικών Υπηρεσιών ως επίσης και της CPT όπου αναφέρουν συμμόρφωση με την νομοθεσία αλλά και βελτίωση των συνθηκών της Φυλακής.

Με βάση τα πιο πάνω, πιστεύω ότι ο κρατούμενος θα μπορούσε να βρίσκεται σε χώρο στο Τμήμα Φυλακών. Στο Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ από ότι γνωρίζουμε κάνει θεραπεία [.....] όπου ταυτόχρονα βρίσκονται και αρκετοί άλλοι ασθενείς, προσωπικό κτλ. Επίσης δέχεται επισκέψεις, και συνεπώς η πιθανότητα έκθεσης του σε λοιμώξεις δεν μειώνεται και είναι η ίδια.»

13.3 Όπως μας πληροφόρησε η Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών, ενημέρωσε ήδη το Υπουργείο ΔΔΤ, ότι με βάση την έκθεση του Ιατρικού Λειτουργού, θα αρχίσει τη διαδικασία της επαναφοράς του κατάδικου στις Φυλακές.

Z. Παρατηρήσεις.

14. Από την διερεύνηση των πιο πάνω έχουν προκύψει τα ακόλουθα:

14.1 Το σύγγραμμα «Ιατρική στον 21ο αιώνα» του Αμερικανικού Κολλεγίου Ιατρών (American College of Physicians - ACP), διευθυντής έκδοσης David R. Goldman, MD FACP, πρωτότυπη έκδοση από τις εκδόσεις «Dolring Kindersley Limited», ελληνική έκδοση από τις εκδόσεις «ΔΟΜΙΚΗ», παρέχει γενικές πληροφορίες για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων που αφορούν την υγεία και την ιατρική. Όπως ρητά αναφέρεται σε αυτό, το βιβλίο δεν αποτελεί υποκατάστατο της ιατρικής διάγνωσης. Ουσιαστικά πρόκειται για σύγγραμμα που απευθύνεται σε άτομα που δεν είναι ιατροί. Το περιεχόμενο του βιβλίου έχει εξεταστεί για την επιστημονική ορθότητα του και την εφαρμογή του στις Ηνωμένες Πολιτείες από το Αμερικανικό Κολέγιο Ιατρών – Αμερικανικός Σύλλογος Εσωτερικής Ιατρικής. Θεωρούμε χρήσιμο να παραθέσουμε την αναφορά στο βιβλίο για την [.....]] ώστε οι αναγνώστες της παρούσας έκθεσης να μπορούν να έχουν μια γενική εικόνα για την ασθένεια αυτή. Τονίζεται ότι η αναφορά δεν αφορά ειδικά τον εν λόγω κρατούμενο, ούτε και μπορεί να χρησιμοποιηθεί καθ' οιονδήποτε τρόπο για ερμηνεία ή αμφισβήτηση οποιασδήποτε ιατρικής γνωμάτευσης που έχει εκδοθεί για τον κρατούμενο αυτό.

[.....]

.....
.....
.....

.....
.....
.....

.....]

14.2 Αντλώντας καθοδήγηση από τις γνωματεύσεις της Νομικής Υπηρεσίας διαπιστώνουμε ότι η όλη διαδικασία που ακολουθήθηκε, ουσιαστικά από την πρώτη στιγμή που υποβλήθηκε το αίτημα από τους δικηγόρους του κατάδικου μέχρι και τη μεταφορά του στο Μέγαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ είναι παράνομη, για τους πιο κάτω λόγους:

(α) Η εξουσία για λήψη απόφασης για τη μεταφορά κρατουμένου εκτός των Φυλακών για την ιατροφαρμακευτική του περίθαλψη σε νοσοκομείο ή ιδιωτική κλινική ή ιατρείο με τη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου ιατρικού λειτουργού, ανήκει στην Διευθύντρια Φυλακών. Στην προκειμένη περίπτωση η απόφαση λήφθηκε από τον Υπουργό Δικαιοσύνη και Δημόσιας Τάξης ο οποίος έδωσε σχετικές οδηγίες στην Διευθύντρια Φυλακών.

(β) Η εμπλοκή του ΥΔΔΤ ήταν έντονη και καθοριστική. Ειδικότερα:

- Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, με επιστολή του προς τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, ημερ. 8.5.2017, ζήτησε την γνωμοδότηση του Ιατροσυμβουλίου, αναφορικά με το συγκεκριμένο Ιατρικό Κέντρο [.....] στο οποίο, σύμφωνα με το δικηγορικό γραφείο, χρήζει να παραπεμφθεί ο κατάδικος, καθώς και για την έκταση της χρονικής περιόδου που θα απαιτηθεί.
- Ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, με επιστολή του ημερ.15.5.2017 ζήτησε από την Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών απόψεις για περαιτέρω χειρισμό του θέματος, ως εάν η αρμοδιότητα να ανήκει στον ίδιο. Επίσης την ίδια ημέρα ζήτησε και από τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας την γνωμοδότηση του Ιατροσυμβουλίου, αναφορικά με το αν η θεραπευτική αγωγή μπορεί να προσφερθεί από τις Κυβερνητικές Ιατρικές Υπηρεσίες,
- Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, με επιστολή του ημερ.19.5.2017, ζήτησε από τη Διευθύντρια του Τμήματος Φυλακών όπως δοθεί η απαιτούμενη έγκριση, σύμφωνα με τον Κανονισμό 72(1) για παραπομπή του κρατουμένου σε ιδιωτικό κέντρο. Επιπρόσθετα αναφέρει ότι η επιδίωξη λήψης νομικής γνωμάτευσης επί του θέματος δεν θεωρείται αναγκαία.
- Στις 24.5.2017 ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ επανήλθε, επιβεβαιώνοντας την εξασφάλιση των πρόσθετων πιστώσεων και κάνοντας αναφορά σε αδικαιολόγητη κωλυσιεργία και καθυστέρηση, από μέρους των Φυλακών, στη διευθέτηση της μεταφοράς του κρατουμένου στο ιδιωτικό νοσηλευτήριο, και ζήτησε όπως το Τμήμα Φυλακών, ενεργήσει τάχιστα για ολοκλήρωση της διαδικασίας.
- Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, με επιστολή του ημερ. 25.5.2017, επισημαίνει ότι σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Ιατροσυμβουλίου, το οποίο μάλιστα όπως ο ίδιος αναφέρει είναι δήθεν και το μόνο αρμόδιο, οι συγκεκριμένες θεραπευτικές αγωγές δεν μπορούν να διενεργηθούν από δημόσια νοσηλευτήρια. Επίσης αναφέρει ότι ο Κανονισμός 72(2) δεν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις όπου η παραπομπή σε ιδιωτικό νοσηλευτήριο γίνεται λόγω του ότι τα δημόσια νοσηλευτήρια δεν παρέχουν τις αναγκαίες θεραπείες. Καταλήγοντας αναφέρει ότι οι οδηγίες του Υπουργού είναι όπως τηρηθεί η διαδικασία, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του Κανονισμού 72(1) και ότι η καθυστέρηση, η οποία παρατηρείται, δυνατό να έχει συνέπειες με τις οποίες να επιρρίπτονται ευθύνες λόγω παράλειψης εφαρμογής του σχετικού Κανονισμού.

Έχουμε την άποψη ότι η εμπλοκή αυτή ήταν παράνομη και έγινε καθ' υπέρβαση εξουσίας.

(γ) Το ΥΔΔΤ ενήργησε παραγνωρίζοντας τις γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα. Ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ, με επιστολή του ημερ. 6.6.2017 προς την Υπηρεσία μας αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι η μεταφορά του κρατουμένου στον ιδιωτικό νοσηλευτήριο έγινε στα πλαίσια της παραγράφου (1) του Κανονισμού 72, στην οποία δεν γίνεται αναφορά ούτε στην κάλυψη του κόστους ούτε και στην τοποθεσία της κλινικής, σε αντίθεση με την παράγραφο (2), η οποία αναφέρεται στη παραπομπή του κρατουμένου σε ιδιωτική κλινική μετά από δικό του αίτημα, και όπου θα πρέπει το κόστος να καλυφτεί από τον ίδιο και η κλινική να ευρίσκεται στην ευρύτερη περιοχή Λευκωσίας. Όσον αφορά στη σχετική

γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας ημερ. 31.5.2017 αναφέρει ότι αυτή αποδίδεται, κατά την εκτίμησή του και με πλήρη σεβασμό στην άποψή του, σε παρεξήγηση που ίσως να οφείλεται στο ότι θεωρήθηκε ότι ο λόγος μεταφοράς του κατάδικου στο Μέλαθρο αφορούσε την [...] θεραπεία του. Εκφράζει επίσης την άποψη ότι, η αναφορά στη γνωμάτευση αναφορικά με τις εξουσίες του Ιατρικού Λειτουργού των Φυλακών ως του μόνου αρμοδίου να αποφανθεί για την αναγκαιότητα παραπομπής κατάδικου σε ιδιωτική κλινική δεν ισχύει αφού, όπως αναφέρει, δεν είναι δυνατό, για παθήσεις που απαιτείται η εξειδικευμένη ιατρική εξέταση και γνώμη ειδικών ιατρών, να αναμένεται ότι η απόφαση μπορεί να ληφθεί από ένα γιατρό γενικής ιατρικής, ανεξάρτητα από το πόσο ικανός είναι.

Πέραν του γεγονότος ότι επί της ουσίας θεωρούμε λανθασμένες τις πιο πάνω θέσεις και απόψεις του Γενικού Διευθυντή του ΥΔΔΤ, έχουμε την άποψη ότι η παραγνώριση γνωματεύσεων του Γενικού Εισαγγελέα επί νομικών θεμάτων και επί ερμηνειών νόμων και κανονισμών είναι απαράδεκτη από κάθε άποψη αφού συνιστά περιφρόνηση των προνοιών του άρθρου 113 του Συντάγματος που καθορίζει ότι ο Γενικός Εισαγγελέας είναι ο νομικός σύμβουλος της Δημοκρατίας, του Προέδρου της Δημοκρατίας, του Υπουργικού Συμβουλίου και των Υπουργών.

Σημειώνουμε ότι σε επιστολή του με ημερ. 28.6.2017 ο Γενικός Διευθυντής του ΥΔΔΤ διαφώνησε με την άποψη μας ότι παραγνώρισε τις γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα, αναφέροντας ότι αυτές λήφθηκαν μετά την απόφαση για παραπομπή του κατάδικου στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ. Σημειώνουμε ωστόσο ότι, όπως αναφέρεται πιο πάνω, ενώ η πρώτη γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας δόθηκε στις 31.5.2017, εντούτοις σε επιστολή του ημερ. 6.6.2017 αμφισβήτησε την εν λόγω γνωμάτευση.

(δ) Η εξουσία για έκδοση για την εισαγωγή των ασθενών κρατουμένων σε νοσηλευτικό ίδρυμα ή σε αναρρωτήριο ή την παραπομπή τους σε ειδικό γιατρό ανήκει στον ιατρικό λειτουργό των Φυλακών. Όπως δε ρητά καθορίζεται, η παραπομπή κρατουμένου σε κυβερνητικό νοσοκομείο ή σε κυβερνητικό νοσηλευτικό ίδρυμα ή σε ειδικό κυβερνητικό γιατρό για εξέταση, θεραπεία ή ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, διενεργείται ύστερα από έκθεση του ιατρικού λειτουργού στην οποία αιτιολογείται λεπτομερώς η αναγκαιότητα της παραπομπής. Η έκθεση του ιατρικού λειτουργού πρέπει συνοδεύει τον παραπεμπόμενο. Η εμπλοκή του ιατροσυμβουλίου δεν προβλέπεται από το νόμο ή τους κανονισμούς των Φυλακών. Στην προκειμένη περίπτωση υπήρξε πλήρης παράκαμψη του ιατρικού λειτουργού.

Μάλιστα, η σύγκλιση του τρίτου ιατροσυμβουλίου προωθήθηκε κατόπιν σχετικού αιτήματος του Γενικού Διευθυντή του ΥΔΔΤ ημερ. 8.5.2017 και του τέταρτου στη βάση αιτήματος για διευκρινήσεις ημερ. 16.5.2017 από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως. Αυτό σημαίνει ότι τα αιτήματα δεν προήλθαν από τη Διευθύντρια των Φυλακών, που βάσει του Νόμου έχει την αρμοδιότητα αυτή.

(ε) Η Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου στις 30.7.2014 λήφθηκε με σκοπό την αποφυγή καταχρήσεων του δικαιώματος περίθαλψης στα κρατικά νοσηλευτήρια. Δεν εκφράζουμε άποψη ως προς τη νομιμότητα της συγκεκριμένης Απόφασης, ή κατά πόσο αυτή αφορά φυλακισμένους ή μόνο πρόσωπα που τελούν υπό κράτηση με βάση διάταγμα Δικαστηρίου. Θεωρούμε όμως ότι, αν είναι νόμιμη και εάν εφαρμόζεται και σε φυλακισμένους, θα πρέπει να ερμηνευθεί ότι αποτελεί το αρμόδιο όργανο εντός του Υπουργείου Υγείας για να αξιολογεί

περιστατικά που παραπέμπονται στο Υπουργείο από τον ιατρικό λειτουργό, και όχι μέσω για την παράκαμψη ή υποκατάσταση του.

(στ) Σε περίπτωση που η αναγκαία θεραπευτική αγωγή του κρατουμένου δεν μπορεί να προσφερθεί από τις κυβερνητικές ιατρικές υπηρεσίες, ο ιατρικός λειτουργός μπορεί να παραπέμψει τον κρατούμενο σε ιδιωτική κλινική ύστερα από σχετική έγκριση της Διευθύντριας Φυλακών και σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από αυτόν σε κάθε περίπτωση. Ουδεμία τέτοια απόφαση λήφθηκε από τον ιατρικό λειτουργό, ο οποίος, αντίθετα, σε σχετική έκθεσή του που ετοιμάστηκε στις 26.6.2017, αναφέρει ρητά ότι η αναγκαία θεραπευτική αγωγή για την [...] μπορεί να παρασχεθεί και από τις κυβερνητικές κρατικές υπηρεσίες.

(ζ) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ο ιατρικός λειτουργός, ύστερα από έγκριση της Διευθύντριας Φυλακών μπορεί να παραπέμψει ασθενή κρατούμενο σε ιδιωτική κλινική, κατόπιν επιθυμίας του ίδιου του κατάδικου νοουμένου ότι τα ιατρικά έξοδα θα βαρύνουν τον ίδιο. Η ιδιωτική Κλινική θα πρέπει να ευρίσκεται μέσα στα όρια της ευρύτερης αστικής περιοχής της Λευκωσίας, να μην υπάρχουν σοβαροί λόγοι ασφάλειας για τους οποίους να μην ενδείκνυται η μεταφορά του κρατουμένου σε ιδιωτική κλινική και να υπάρχει διαθέσιμο το αναγκαίο προσωπικό για τα φύλαξη του κρατουμένου στο χώρο νοσηλείας του. Στην προκειμένη περίπτωση, όντως ο κατάδικος εξέφρασε την επιθυμία, έντονη μάλιστα και κατ' επανάληψη, για παραπομπή του σε ιδιωτική κλινική και αποδέχθηκε ότι τα ιατρικά έξοδα θα βαρύνουν τον ίδιο. Ουδεμία τέτοια απόφαση για παραπομπή σε ιδιωτική κλινική λήφθηκε από τον ιατρικό λειτουργό αλλά η παραπομπή βασίστηκε σε οδηγίες του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης. Εν πάση περιπτώσει, ούτε η Διευθύντρια Φυλακών δεν θα είχε εξουσία να εγκρίνει την παραπομπή του κατάδικου στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ, ακόμα και κατόπιν σύστασης του Ιατρικού Λειτουργού των Φυλακών, αφού δεν βρίσκεται μέσα στα όρια της ευρύτερης αστικής περιοχής της Λευκωσίας. Επισημαίνεται ότι, όσον αφορά τις [...] επεμβάσεις του κατάδικου, ο Ιατρικός Λειτουργός των Φυλακών αναφέρει ότι αυτές μπορούν να διενεργηθούν σε παρόμοια ιατρικά κέντρα στη Λευκωσία.

(η) Ακόμη κι αν θεωρηθεί ότι νόμιμα το Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ κηρύχθηκε ως φυλακή από τον Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, και άρα αποτελεί πλέον πτέρυγα των Φυλακών, την αρμοδιότητα για την αξιολόγηση των κρατουμένων και την τοποθέτησή τους στην ανάλογη πτέρυγα διαμονής έχει η Επιτροπή Κατάταξης που καθιερύεται με βάση τον περί Φυλακών Νόμο. Στην προκειμένη περίπτωση την απόφαση για μεταφορά του κατάδικου στη συγκεκριμένη πτέρυγα της Φυλακής έλαβε ο Υπουργός Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.

(θ) Η σύνθεση του Ιατροσυμβουλίου που συγκροτήθηκε από τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας δεν συνάδει με τη σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου. Ειδικότερα, η Απόφαση προβλέπει ότι στο Ιατροσυμβούλιο θα συμμετέχουν από τον κρατικό τομέα ένας Παθολόγος, ένας Χειρουργός, ένας Ψυχίατρος και ένας Ιατρός, ο οποίος θα κατέχει ειδικότητα σχετική με το πρόβλημα υγείας του υπό κράτηση ατόμου καθώς και ένας Ιατρός από τον ιδιωτικό τομέα, τον οποίο θα υποδείξει ο Παγκύπριος Ιατρικός Σύλλογος. Στην υπό αναφορά περίπτωση διορίστηκαν ένας Παθολόγος, ένας Καρδιολόγος, ένας Ορθοπεδικός και ένας [...]. Αν δεχθούμε ότι ο Ορθοπεδικός έχει την ιδιότητα του Χειρουργού και ο [...] είναι ο ιατρός που θεωρείται ότι κατέχει ειδικότητα σχετική με το πρόβλημα υγείας του κατάδικου, τότε παραμένει ως

προβληματικός διορισμός η αντικατάσταση του Ψυχίατρου από Καρδιολόγο. Σημειώνεται ότι ενώπιον του Δικαστηρίου, για σκοπούς μετρίασμού της ποινής, ο κατάδικος είχε, μεταξύ άλλων, αναφέρει ότι η σπονδυλίτιδα του επέφερε επιπτώσεις στην κινητικότητα του αλλά και στη σωματική και ψυχική του υγεία, και ότι πάσχει από μέτριας βαρύτητας υπέρταση για την οποία συνίσταται αποφυγή έντονου ψυχοσωματικού στρες, χωρίς οποιαδήποτε αναφορά σε καρδιολογικά προβλήματα. Η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, μας πληροφόρησε ότι, κατά την άποψη της, οι ειδικότητες που καθορίζονται στην Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου είναι ενδεικτικές και ότι ο ειδικός καρδιολόγος ήταν αναγκαίος αφού ο ασθενής είναι [.....], καταστάσεις που προδιαθέτουν για [.....]. Ως Υπηρεσία δεν έχουμε εντοπίσει στοιχεία ότι τα πιο πάνω είχαν αποτελέσει τεκμηρίωση για τη λήψη απόφασης ως προς τη σύνθεση του Ιατροσυμβουλίου, ούτε και θεωρούμε ότι ευσταθεί η άποψη ότι σύνθεση που καθορίζεται στην Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου είναι ενδεικτική. Επίσης, ο Ιατρός που αναφέρεται ότι εκπροσωπεί τον Παγκύπριο Ιατρικό Σύλλογο, που σύμφωνα με την Απόφαση θα πρέπει να προέρχεται από τον ιδιωτικό τομέα, εργάζεται στο δημόσιο. Σε σχετική επιστολή του ΠΙΣ ημερ. 27.6.2017 που μας διαβίβασε η Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, τούτο αποδίδεται στον περιορισμένο χρόνο που είχε στη διάθεση του ο ΠΙΣ και η [.....] Εταιρεία Κύπρου για εξεύρεση ιδιώτη [.....]. Τα πιο πάνω αναφέρονται χωρίς επηρεασμό της θέσης μας ότι το Ιατροσυμβούλιο, ούτως ή άλλως, δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι υποκαθιστά τον ιατρικό λειτουργό.

(i) Στην τέταρτη συνεδρία του Ιατροσυμβουλίου, κατά την οποία, σε αντίθεση με τις προηγούμενες αποφάσεις, δόθηκε γνωμοδότηση ότι η θεραπεία του κατάδικου μπορεί να διενεργηθεί μόνο στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ, απουσίαζαν τα δύο από τα πέντε μέλη του. Επισημαίνεται ότι, το ένα από τα δύο μέλη που απουσίαζαν κατέχει ειδικότητα ([.....]) σχετική με το πρόβλημα υγείας του υπό κράτηση ατόμου ([.....]). Το γεγονός ότι η σύνθεση του Ιατροσυμβουλίου διαφοροποιήθηκε στην πορεία, δημιουργεί προβλήματα νομιμότητας των αποφάσεων του με βάση τις διατάξεις του άρθρου 22 του περί Γενικών Αρχών Διοικητικού Δικαίου Νόμου που επιτάσσει όπως η διαδικασία συζήτησης και λήψης απόφασης διεξάγεται από την αρχή μέχρι το τέλος από τα ίδια μέλη του συλλογικού οργάνου. Επισημαίνουμε ότι, το ένα από τα πιο πάνω μέλη του Ιατροσυμβουλίου απουσίαζε και από τη δεύτερη συνεδρία, με αποτέλεσμα και στην περίπτωση εκείνη να πάσχει η σύνθεσή του. Τα πιο πάνω αναφέρονται χωρίς επηρεασμό της θέσης μας ότι το Ιατροσυμβούλιο ούτως ή άλλως δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι υποκαθιστά τον ιατρικό λειτουργό.

(ια) Το Ιατροσυμβούλιο, στις δυο πρώτες συνεδρίες του, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η έναρξη θεραπείας για την [.....], με [.....] και εντατική παρακολούθηση για κίνδυνο [.....] μπορούσε να γίνει στο [.....] τμήμα του ΓΝΛ. Επιπρόσθετα, συνέστησε εντατικό πρόγραμμα [.....] και [.....], στο [.....] τμήμα του ΓΝΛ, τρεις φορές την εβδομάδα, η οποία θα μπορούσε να βοηθήσει στη [.....]. Στην τρίτη και τέταρτη συνεδρία του το Ιατροσυμβούλιο διαφοροποίησε πλήρως τη θέση του αυτή αναφέροντας ότι «χρειάζεται εντατικό πρόγραμμα [.....] και [.....] που δεν μπορεί να προσφερθεί στα δημόσια νοσηλευτήρια». Δεν έχουμε εντοπίσει αιτιολογία που να εξηγεί την μεταστροφή αυτή του Ιατροσυμβουλίου.

Επίσης, στην τρίτη και τέταρτη συνεδρία το Ιατροσυμβούλιο ανέφερε ότι «βάσει της απόφασης του ασθενούς ότι θα επωμισθεί όλο το οικονομικό κόστος της

νοσηλείας και των [.....] επεμβάσεων κρίνεται ως πλέον κατάλληλο για νοσηλεία, θεραπεία και [.....] το Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ, για όσο διάστημα θα χρειαστεί για την περάτωση των [.....] επεμβάσεων, οι οποίες μπορούν να αρχίσουν το συντομότερο δυνατόν.». Έχουμε την άποψη ότι η επίκληση του γεγονότος ότι το κόστος θα επωμιστεί ο ίδιος ο κατάδικος καθιστά τρωτή την απόφαση του Ιατροσυμβουλίου.

Θεωρούμε σημαντικό το γεγονός ότι το δικηγορικό γραφείο που εκπροσωπεί τον κατάδικο, στην επιστολή του ημερ. 24.4.2017 με την οποία είχε ζητήσει από το Υπουργείο Υγείας την εκ νέου σύγκλιση του ιατροσυμβουλίου αναφέρει ότι η επιστημονική ουσία του θέματος δεν είναι κατά πόσο η καθ' αυτή θεραπευτική αγωγή δύναται να πραγματοποιηθεί ή όχι στο ΓΝΛ ή οπουδήποτε άλλου, αλλά ο χώρος διαμονής του κατάδικου κατά τον χρόνο πραγματοποίησής της. Η θέση αυτή του δικηγόρου του κατάδικου, που τελικά επικράτησε, αποτελεί θεωρούμε τη λανθασμένη νομική βάση επί της οποίας τελικά στηρίχθηκαν οι μετέπειτα αποφάσεις του Ιατροσυμβουλίου.

Ομοίως ατεκμηρίωτη είναι επίσης η θέση του Ιατροσυμβουλίου πως «όλο το φάσμα της αναγκαίας και εκτεταμένης [.....] φροντίδας προσφέρεται μόνο στην ιδιωτική [.....] κλινική στη Λεμεσό όπου υπάρχει ο αναγκαίος εξοπλισμός και το εξειδικευμένο προσωπικό και όχι στις Κρατικές [.....] Υπηρεσίες, όπου δεν υπάρχει αυτό.» Η θέση αυτή θα μπορούσε να είναι αποδεκτή ως προς το σκέλος της ότι η [.....] δεν μπορεί να γίνει στις Κρατικές [.....] Υπηρεσίες, δεν θεωρούμε όμως επαρκώς τεκμηριωμένη την αναφορά ότι αυτή μπορεί να γίνει μόνο στη συγκεκριμένη [.....] κλινική της Λεμεσού και όχι σε άλλη κλινική στην Λευκωσία που επίσης ασχολείται με [.....]. Πάντως, περιήλθαν στην αντίληψή μας περιστατικά άλλων κρατούμενων στους οποίους [.....] και στις περιπτώσεις αυτές η σχετική θεραπεία διενεργήθηκε σε [.....] κλινικές στη Λευκωσία, ενώ ο κατάδικος νοσηλευόταν εντός των Κρατικών Φυλακών.

Σημειώνεται ότι ο Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας, σε επιστολή του ημερ. 25.2.2016 προς τη Γενική Διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας, σχετικά με θέμα που εγέρθηκε από την Υπηρεσία μας αναφορικά με τις συστάσεις των ιατροσυμβουλίων στις περιπτώσεις στελεχών της Εθνικής Φρουράς, αναφέρει ότι, με αφορμή παρεμφερή περιστατικά που αφορούσαν εκπαιδευτικούς λειτουργούς, προέβηκαν σε ενέργειες ενημέρωσης των Ιατροσυμβουλίων για αποφυγή εισηγήσεων που άπτονται διοικητικών αποφάσεων. Παρατηρείται ότι και σε αυτή την περίπτωση, το ιατροσυμβούλιο δεν περιορίστηκε σε ιατρική γνώμатеυση σχετικά με τη διάγνωση /επιβεβαίωση των παθήσεων του κρατούμενου αλλά, παρά την πιο πάνω σύσταση του Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών, προχώρησε και στην υπόδειξη συγκεκριμένου ιδιωτικού νοσηλευτηρίου, το οποίο αποτελούσε και την προτίμηση του κατάδικου.

(ιβ) Ο [.....] ο οποίος εξέτασε τον κρατούμενο και αποφάνθηκε ότι η θεραπεία του σε σχέση με την [.....] θα μπορούσε να προσφερθεί στο ΓΝΛ υπό την παρακολούθηση του ιδίου, που θα είχε και την ευθύνη χορήγησης [.....], ήταν ένα από τα μέλη του Ιατροσυμβουλίου (ως εκπρόσωπος του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου). Η μετέπειτα αλλαγή στην απόφαση του Ιατροσυμβουλίου, στην οποία συμμετείχε ο υπό αναφορά Ιατρός, χωρίς να εκφράσει οποιαδήποτε διαφωνία, δημιουργεί εύλογα ερωτηματικά.

(ιγ) Το Ιατροσυμβούλιο παρακάθισε συνολικά σε τέσσερις συνεδρίες εντός χρονικού πλαισίου έξι εβδομάδων, για την εξέταση της συγκεκριμένης υπόθεσης, γεγονός που επίσης παραπέμπει σε περιστατικό υγείας που χρήζει επείγουσας ιατρικής φροντίδας. Ωστόσο, όπως προκύπτει από επιστολή του Τμήματος Φυλακών ημερ. 19.5.2017, ο εν λόγω κατάδικος αρνήθηκε να μεταβεί για θεραπεία στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας στις 18.5.2017, που διευθετήθηκε βάσει της αρχικής απόφασης του Ιατροσυμβουλίου, επικαλούμενος προσωπικούς λόγους, γεγονός το οποίο εγείρει εύλογα ερωτήματα αναφορικά με την παραπάνω διαβάθμιση και προτεραιοποίηση του συγκεκριμένου περιστατικού υγείας.

Επίσης, το Ιατροσυμβούλιο προσήλθε, στην πρώτη του συνεδρία, σε χρονικό διάστημα 13 εργάσιμων ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος από μέρους των δικηγόρων του συγκεκριμένου κρατουμένου και ακολούθως παρακάθισε σε τρεις συμπληρωματικές συνεδρίες. Όπως μας αναφέρθηκε από το Τμήμα Φυλάκων, ο μέσος όρος ανταπόκρισης του ιατροσυμβουλίου, από την υποβολή σχετικού αιτήματος του εν λόγω Τμήματος για σοβαρά περιστατικά υγείας και όχι ρουτίνας, ανέρχεται στους δύο μήνες.

Είναι επίσης αξιοσημείωτο το γεγονός ότι τα πρακτικά του Ιατροσυμβουλίου συντάσσονταν και διαβιβάζονταν εντός πολύ μικρού χρονικού διαστήματος.

(ιδ) Από μελέτη φακέλων άλλων καταδικών, οι οποίοι αντιμετώπιζαν σοβαρά προβλήματα υγείας, διαπιστώθηκαν περιπτώσεις, όπου δόθηκε από τον εκάστοτε Πρόεδρο της Δημοκρατίας, αναστολή της ποινής φυλάκισης, με βάση το άρθρο 53 του Συντάγματος, για το χρονικό διάστημα που απαιτείτο, για την διενέργεια και ολοκλήρωση των θεραπειών και επεμβάσεων τους. Το ενδεχόμενο αυτό δεν φαίνεται να εξετάστηκε στην περίπτωση του [.....], παρόλο που σχετική αναφορά έγινε και στην επιστολή της Διευθύντριας του Τμήματος Φυλακών ημερ.16.5.2017. Κατά την άποψη μας, θα μπορούσε να εξεταστεί το ενδεχόμενο χορήγησης αναστολής της ποινής φυλάκισης, μέχρι τουλάχιστον την ολοκλήρωση των [.....] επεμβάσεων, οι οποίες, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στις εκθέσεις του Ιατροσυμβουλίου, αποτελούν τον κύριο κίνδυνο πρόκλησης [.....] και που θα επιβάρυναν τις θεραπείες της [.....].

(ιε) Η διαμονή του κατάδικου στο συγκεκριμένο δωμάτιο στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ δεν παραπέμπει στις συνθήκες κράτησης των υπόλοιπων κρατουμένων, είτε αυτοί τελούν υπό κράτηση στις Κεντρικές Φυλακές, είτε στο ειδικά διαμορφωμένο δωμάτιο του ΓΝΛ, συνεπώς παρατηρείται άνιση ευνοϊκή υπέρ του συγκεκριμένου κατάδικου. Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον Κανονισμό 58 (8) της ΚΔΠ 121/97, το μέγεθος των ατομικών κελιών πρέπει να είναι τουλάχιστον 7 τετραγωνικά μέτρα και το μέγεθος των θαλάμων τέτοιο, που σε κάθε κρατούμενο να αναλογεί χώρος τουλάχιστο 4 τετραγωνικών μέτρων. Επισημαίνεται ότι, πριν την παραπομπή του στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ, ο κατάδικος κρατείτο σε κελί κοινοβιακού μοντέλου, συνολικού εμβαδού 53,34 τμ (εκτός των χώρων υγιεινής), στο οποίο μπορούν να κρατούνται μέχρι 12 άτομα, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Επιτροπής Πρόληψης των Βασανιστηρίων του Συμβουλίου της Ευρώπης, που προβλέπουν ότι σε τέτοιου τύπου κελί θα πρέπει, για κάθε κρατούμενο, να αντιστοιχεί προσωπικός χώρος 4 τμ.

(ιστ) Η μεταφορά του κατάδικου στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ έγινε πριν καν εγκατασταθεί το κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης στο δωμάτιο το οποίο κηρύχθηκε φυλακή με το σχετικό Διάταγμα του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.

(ιζ) Η έκθεση του Ιατρικού Λειτουργού των Φυλακών ενισχύει, κατά την άποψη μας, την εντύπωση ότι η απόφαση για παραπομπή του κατάδικου στο Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ δεν ήταν μόνο τύποις παράνομη αλλά και επί της ουσίας μη αναγκαία, όπως αρχικά και το Ιατροσυμβούλιο είχε τεκμηριωμένα αποφασίσει.

14.3 Στη βάση όλων των πιο πάνω, έχουμε την άποψη ότι η απόφαση της Διευθύντριας Φυλακών να αποδεχθεί και να εφαρμόσει τις οδηγίες του Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης για παραπομπή του κατάδικου στο Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ δεν ήταν σύννομη, αφού δεν είναι επιτρεπτό το αρμόδιο διοικητικό όργανο να υποκαθίσταται ή να κατευθύνεται στην άσκηση της διακριτικής του εξουσίας από άλλο όργανο. Η εν λόγω παραπομπή στο Μέλαθρον Αγωνιστών ΕΟΚΑ οδηγεί σε διασπάθιση δημοσίου χρήματος και, ως εκ τούτου, συνιστά παραβίαση της υποχρέωσης που απορρέει από το άρθρο 7 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου ως προς την ευθύνη κάθε ελέγχοντος λειτουργού να τηρεί τις αρχές της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης, η οποία περιλαμβάνει την -

- (i) Αρχή της Οικονομίας•
- (ii) Αρχή της Αποδοτικότητας•
- (iii) Αρχή της Αποτελεσματικότητας•

14.4 Σημειώνουμε ότι για ακόμη μια φορά ελεγχόμενες οντότητες ή και πολίτες που έχουν ευνοηθεί από αποφάσεις των οντοτήτων αυτών επιχειρούν να εμποδίσουν τον έλεγχο από την Υπηρεσία μας επικαλούμενοι δήθεν μη αρμοδιότητα μας και δήθεν μη δικαίωμα μας σε πρόσβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Είναι μάλιστα αξιοσημείωτο ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση ούτε οι δικηγόροι του κατάδικου ούτε και το Υπουργείο Υγείας δεν φαίνεται να είχαν οποιοδήποτε πρόβλημα να αποστέλλουν ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα στον αναρμόδιο για το θέμα Υπουργό Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, «θυμήθηκαν» όμως το θέμα αυτό όταν η Υπηρεσία μας εκδήλωσε πρόθεση για διενέργεια του σχετικού ελέγχου.

H. Συμπέρασμα

15. Η απόφαση για μεταφορά του κατάδικου στο Μέλαθρο Αγωνιστών ΕΟΚΑ ήταν παράνομη και συνιστά πράξη που οδηγεί σε διασπάθιση δημοσίου χρήματος και, ως εκ τούτου, αντιστρατεύεται τις αρχές της χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης.

Θ. Σύσταση

16. Είναι άποψη μας ότι η Διευθύντρια Φυλακών, ως έχουσα κατά νόμο την αποκλειστική ευθύνη, θα πρέπει να επανεξετάσει άμεσα το θέμα λαμβάνοντας υπόψη τις γνωματεύσεις του Γενικού Εισαγγελέα και να λάβει μέτρα προς συμμόρφωση με τη νομιμότητα και προς προστασία του δημοσίου συμφέροντος.